

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta filozofická

Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kristýna Horská

*Pedagogicko-psychologický modul a univerzitní (společný) základ:
Analýza studijních plánů pedagogických fakult*

*Pedagogical-Psychological Module and University (Common) Base:
Analysis of Programmes of Study at Faculties of Education*

2012, Praha

vedoucí práce: PhDr. Ivana Tvrzová

Poděkování

Touto cestou děkuji vedoucí mé bakalářské práce paní PhDr. Ivaně Tvrzové za podporu, rady a trpělivost při konzultování.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 29.6. 2012

.....
podpis

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje pedagogicko-psychologickému modulu a univerzitnímu základu v rámci strukturovaného studia učitelství na pedagogických fakultách. V devíti kapitolách je představeno všech devět pedagogických fakult. Jsou seřazeny abecedně podle města, ve kterém sídlí. Jako první jsou analyzovány předměty pedagogicko-psychologického modulu v bakalářském a posléze navazujícím magisterském studiu. Následuje analýza univerzitního základu ve stejném pořadí. V centru pozornosti je skladba předmětů, jejich kreditní ohodnocení, časová dotace, forma výuky a období, ve kterém jsou vyučovány. Je poukázáno na případné změny za uplynulé akademické roky. Jednotlivé kapitoly doprovází tabulky. Závěrečná desátá kapitola si všímá shodných a rozdílných znaků mezi fakultami.

Klíčová slova

Pedagogická fakulta, univerzitní základ, pedagogicko-psychologický modul, studijní plán

Abstract

This work is devoted to pedagogical and psychological module and university base within the structured study at the faculties of education. In nine chapters are introduced all nine faculties. They are listed alphabetically by the city in which it resides. As the first there are analyzed objects of pedagogical and psychological module in a bachelor and master studies later. Next follows the analysis of university base in the same order. The attention is focused on a composition of objects and their credit score, time allocation, form of and time period how are taught. Accent is on possible changes in the academic years. Each chapter is accompanied by a table. The final chapter notes the different and the same characters among faculties.

Key words

Faculty of education, university base, pedagogical-psychological module, programme of study

Seznam zkratk

AR – akademický rok

D – (časová) dotace

K – kredit

N – neuvedený údaj, nezjištěno

PPM – pedagogicko-psychologický modul

S – semestr

SZZ – Státní závěrečná zkouška (jako součást názvu předmětu)

U – ukončení

UZ – univerzitní základ

k – kolokvium

kz – klasifikovaný zápočet

Szv – státní závěrečná (studijními plány uváděn jako způsob zakončení)

x – nevyučováno

z – zápočet

zk – zkouška

zv – závěrečná zkouška

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. BRNO.....	11
1.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	17
1.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	18
2. ČESKÉ BUDĚJOVICE.....	19
2.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	22
2.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	22
3. HRADEC KRÁLOVÉ.....	23
3.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	26
3.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	26
4. LIBEREC	27
4.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	32
4.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	32
5. OLMOUC	34
5.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	38
5.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	38
6. OSTRAVA	40
6.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	43
6.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	43
7. PLZEŇ.....	44
7.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	47
7.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	47
8. PRAHA.....	48
8.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	52
8.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	52
9. ÚSTÍ NAD LABEM.....	53
9.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	56
9.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	56
10. POROVNÁNÍ FAKULT	57
10.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL.....	60
10.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD	62
ZÁVĚR	65
POUŽITÁ LITERATURA	66

ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma pojednávající o pedagogicko-psychologickém modulu a univerzitním základu v rámci pregraduálního studia budoucích učitelů. Zajímalo mě, co tvoří společné jádro učitelského vzdělávání, odmyslíme-li si odbornou přípravu v obou aprobacích. Inspirací mi byla studie J. Průchy věnovaná začlenění pedagogických, psychologických a didaktických disciplín do studijních plánů pedagogických fakult^a a také vlastní zkušenost. Během mých studií na pedagogické fakultě se upravovaly studijní plány, ve kterých doznala změn především pedagogicko-psychologická složka. Chtěla jsem vědět, zda jsou zásahy do studijních plánů časté i na ostatních pedagogických fakultách, případně jako mají podobu. Proto jsem se rozhodla napsat práci, ve kterém srovnávám studijní plány strukturovaného učitelského studia na jednotlivých fakultách za uplynulé akademické roky (dále jen AR). Zároveň jsem se pokusila zjistit, jak se shoduje či liší přípravné vzdělávání učitelů napříč fakultami.

Přípravným vzděláváním učitelů se u nás zabývá řada odborníků. Mezi aktuální témata patří utváření pedagogických dovedností a znalostí, které řeší V. Švec.^b Profesionálními učitelstvími kompetencemi se zabývá J. Vašutová.^c Význam pedagogické praxe je doménou především O. Šimoníka a P. Urbánka.^d Na modely přípravného vzdělávání učitelů se soustředí práce V. Spilkové a H. Lukášové-Kantorkové.^e Nelze opomenout Průchovy výzkumy v oblasti učitelství profesí.^f Studie zaměřené na analýzu studijních plánů ve větším měřítku se příliš neprovádí.¹

Vznik pedagogických fakult po druhé světové válce lze chápat jako úspěšné završení boje učitelů za vysokoškolské vzdělání. S více jak šedesátiletým odstupem můžeme tvrdit, že tím ale začal zápas o jejich postavení. Komunistická éra se nesla ve jménu časté reorganizace

^a Průcha, Jan. Pedagogické, didaktické a psychologické disciplíny v učitelství vzdělávání: Analýza studijních plánů pedagogických fakult. In: *Teorie v pedagogické praxi, praxe v pedagogické teorii v učitelství studiu*. Brno : Paido. 1995, s. 36-53.

^b např. Švec, Vlastimil. *Cesty k učitelství profesí: utváření a rozvíjení pedagogických dovedností*. Brno : Paido. 2002, 306 s. , Švec, Vlastimil (ed.) a kol. *Od implicitních teorií výuky k implicitním pedagogickým znalostem*. Brno : Paido. 2005, 99 s.

^c např. Vašutová, Jaroslava. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. Brno : Paido. 2004, 190 s.

^d např. Šimoník, Oldřich. *Začínající učitel : Některé pedagogické problémy začínajících učitelů*. Brno: Masarykova univerzita. 1994, 94 s. , Urbánek, Petr. *Vybrané problémy učitelství profesí : aktuální analýza*. Liberec: Technická univerzita. 2005, 229 s.

^e např. Spilková, Vladimíra a kol. *Současné proměny vzdělávání učitelů*. Brno : Paido. 2004, s. 271., Kantorková, Hana. Jaká pojetí vzdělávání učitelů mohou být inspirací při hledání nových možností učitelství přípravy na pedagogické fakultě Ostravské univerzity? In: *Sborník prací pedagogické fakulty Ostravské univerzity*. Ostrava : Ostravská univerzita. 2000, s. 13-54.

^f Průcha, Jan. *Učitel: současné poznatky o profesi*. Praha : Portál. 2002, 154 s.

učitelského vzdělání včetně zrušení fakult. V roce 1964 se sice podařilo pedagogické fakulty obnovit, případně založit další, avšak následné období normalizace zapříčinilo ideologizaci pedagogiky. Sametová revoluce přinesla svobodu, která se ale na fakultách projevila mimo jiné odlišným pojetím přípravy budoucích učitelů. V důsledku toho absolventi různých pedagogických fakult získávají rozdílné vzdělání. Trend navyšování počtu vysokoškolských studentů způsobil, že „fakulty dávají větší prostor přednáškám pro stovky studentů před semináři. (...) Dominují pasivní formy výuky před aktivními. Omezují se praxe.“² Posledním výrazným zásahem do pregraduální přípravy učitelů byla sporná strukturalizace, tedy rozdělení studia na bakalářský a navazující magisterský stupeň, v duchu boloňského procesu. Ta postavila fakulty před problém, jak pojmut a kam situovat pedagogicko-psychologickou složku.³

Cílem bakalářské práce je prostřednictvím analýzy studijních plánů zmapovat současný stav strukturovaného učitelského vzdělávání na pedagogických fakultách, a to v oblasti pedagogicko-psychologického modulu a v oblasti univerzitního základu (se zřetelem na shodné a odlišné prvky).

Zaměřuji se výhradně na pedagogické fakulty. Při analýze bakalářského studia pracuji s plány programu *Specializace v pedagogice* (Obory se zaměřením na vzdělávání), v navazujícím magisterském pak pracuji s plány programů *Učitelství pro základní školy* a *Učitelství pro střední školy* (učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů). Analyzovány byly předměty, které jsou ve studijních plánech uvedeny jako povinné, a to v rámci prezenčního studia.

Práce je rozčleněna do deseti kapitol. Devět se věnuje jednotlivým fakultám, které jsou seřazeny abecedně podle města, ve kterém sídlí. V úvodu těchto kapitol je stručně představena daná fakulta, okolnosti jejího vzniku a informace o zavedení strukturovaného studia učitelství. Je popsán koncept studijního plánu ve vztahu k tématu (vyjasněna terminologie) a dostupnost pramenů. Následují dvě podkapitoly nazvané Pedagogicko-psychologický modul a Univerzitní základ. V těch se podrobně zabývám analýzou studijních plánů z hlediska skladby předmětů, jejich kreditního ohodnocení, formy výuky, způsobu ukončení a období, ve kterém jsou vyučovány. Poukazuji na shody a rozdíly za jednotlivé akademické roky. Pro přehlednost jsou součástí každé kapitoly tabulky. Závěrečná desátá kapitola porovnává shodné a odlišné znaky mezi fakultami. Zaznamenané změny zvýrazňuji **tučně a červeně**. **Zeleně zbarvené akademické roky** v záhlaví tabulky upozorňují na změnu studijních plánů, která se dotkla jen vybraných ročníků. Tabulky navazujícího magisterského studia mají barevné označení, které

odlišuje předměty určené studentům *Učitelství pro ZŠ* (žlutě) od *Učitelství pro SŠ* (oranžově). Modře značím předměty shodné pro oba programy. S ohledem na citování studijních plánů v záhlaví tabulek jsem v práci přistoupila k metodě číselných citací ve formě horního indexu. Poznámky pod čarou (užité de facto pouze v úvodu na straně 8) bylo nutné odlišit od použité literatury. Pro značení jsem použila abecední formát číslování.

Pro orientaci v textu je důležité vymežit 3 hlavní pojmy – pedagogicko-psychologický modul (dále jen PPM), univerzitní základ (dále jen UZ) a společný základ. V této práci je PPM chápán jako složka, kterou tvoří pedagogické, psychologické a didaktické disciplíny včetně praxe. Zpravidla jejich výuku zajišťují katedry pedagogiky a psychologie. UZ se skládá z předmětů, které jsou v kompetenci jiných kateder, a jeho účelem je všeobecný rozhled a kultivace studenta. Společným základem studijní plány často rozumí spojení předmětů PPM a UZ.

1. BRNO

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity byla založena v roce 1946. V důsledku školské reformy byla v roce 1953 z univerzity vyňata a stala se Vyšší pedagogickou školou. O šest let později se změnila na Pedagogický institut. Od roku 1964 je opět Pedagogickou fakultou.⁴

Ke strukturalizaci, tedy rozdělení studia na bakalářský a navazující magisterský stupeň, přistoupila v roce 2004.⁵ V rámci bakalářského programu *Specializace v pedagogice* nabízí v dvouoborovém studiu Pedagogické asistentství pro ZŠ a Obory se zaměřením na vzdělávání. Protože ostatní pedagogické fakulty realizují *Specializaci v pedagogice* bez Pedagogického asistentství, budou analyzovány pouze plány Oboru se zaměřením na vzdělávání. Na *Učitelství pro ZŠ* a *Učitelství pro SŠ* v navazujícím magisterském studiu se lze hlásit od AR 2005/06.⁶

Tato kapitola je nejobsáhlejší, protože brněnská fakulta byla jednou z prvních, která přistoupila k rozdělení učitelského studia a zároveň jsem mohla pracovat se všemi studijními plány za jednotlivé akademické roky. Ty najdeme v elektronické verzi pod názvem Studijní katalog na webových stránkách fakulty.

Koncepce studijních plánů se shoduje v bakalářském i navazujícím magisterském studiu. Společný základ zahrnuje předměty PPM a UZ. Skládá se z povinných, povinně volitelných a volitelných předmětů. Ty jsou seřazeny chronologicky podle semestrů. Pro potřeby této práce člením jednotlivé předměty do pedagogicko-psychologického modulu a univerzitního základu.

Brno se odlišuje pojetím časové dotace pro daný předmět. Zatímco ostatní fakulty ji uvádí v pořadí přednáška / cvičení / seminář, zde se jedná o formát přednáška / semináře, cvičení / laboratoř, projekt. Protože z analyzovaných studijních plánů nelze dodatečně určit, zda výuka probíhala jako seminář či cvičení, bylo nutné toto členění zachovat. Prostřední údaj v políčku D (dotace) tudíž může kromě cvičení znamenat i seminář. V dalších kapitolách užívám dělení přednáška / cvičení / seminář.

Studijní plány (viz tabulky č. 1-6) vykazují značnou proměnlivost pouze ve středu sledovaného úseku, tj. v AR 2006/07-2008/09.

BRNO	2004/2005 ⁷				2005/2006 ⁸				2006/2007 ⁹				2007/2008 ¹⁰			
	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
Předmět																
Seminář k úvodu do psychologie	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	x	x	x	x
Úvod do pedagogiky a základy pedagogického myšlení	2	1+0+0	zk	1.	2	1+0+0	zk	1.	1	1+0+0	z	1.	x	x	x	x
Seminář k úvodu do pedagogiky a základům ped.myšlení	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	x	x	x	x
Úvod do psychologie	2	1+0+0	zk	1.	2	1+0+0	zk	1.	1	1+0+0	z	1.	2	1+0+0	k	1.
Psychologie duševního vývoje	2	1+0+0	zk	2.	2	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.
Seminář k psychologii duševního vývoje	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	x	x	x	x
Teorie a metodika výchovy	2	1+0+0	zk	2.	2	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.	x	x	x	x
Seminář k teorii a metodice výchovy	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	x	x	x	x
Pedagogická komunikace	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.
Sociální psychologie	2	1+0+0	zk	3.	2	1+0+0	zk	3.	2	1+0+0	k	3.	2	1+0+0	k	3.
Seminář k sociální psychologii	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.
Úvod do didaktiky*	2	1+0+0	zk	3.	2	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.
Speciální pedagogika I	2	1+0+0	zk	4.	2	1+0+0	zk	4.	3	1+0+0	zk	4.	3	1+0+0	zk	4.
Seminář ke speciální pedagogice I	1	0+1+0	z	4.	1	0+1+0	z	4.	1	0+1+0	z	4.	1	0+1+0	z	4.
Základy sociální pedagogiky	1	1+0+0	k	4.	1	1+0+0	k	4.	2	1+0+0	k	4.	2	1+0+0	k	4.
Multikulturní výchova	1	1+0+0	k	4.	1	1+0+0	k	4.	2	1+0+0	k	4.	x	x	x	x
Patopsychologie a základy psych. poradenství	1	1+0+0	k	5.	1	1+0+0	k	5.	1	1+0+0	z	5.	1	1+0+0	z	5.
Nástin dějin pedagogiky a úvod do pedagogiky	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	1+0+0	k	1.
Úvod do školní didaktiky	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3	1+0+0	zk	2.
Školská politika, školský systém a legislativa I	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Základy sociální pedagogiky a multikulturní výchovy	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	24				24				28				24			

Tabulka č. 1 – Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, PPM – bakalářský, AR 2004/05-2007/08

BRNO	2008/2009* ¹¹				2009/2010 ¹²				2010/2011 ¹³				2011/2012 ¹⁴			
	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
Předmět																
Seminář k úvodu do psychologie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Úvod do pedagogiky a základy pedagogického myšlení	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Seminář k úvodu do pedagogiky a základům ped.myšlení	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Úvod do psychologie	2	1+0+0	k,z	1.	2	1+0+0	k	1.	2	1+0+0	k	1.	2	1+0+0	k	1.
Psychologie duševního vývoje	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.
Seminář k psychologii duševního vývoje	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Teorie a metodika výchovy	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.
Seminář k teorii a metodice výchovy	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pedagogická komunikace	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Sociální psychologie	3	1+0+0	zk,k	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.
Seminář k sociální psychologii	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Úvod do didaktiky	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Speciální pedagogika I	3	1+0+0	zk	5.	3	1+0+0	zk	5.	3	1+0+0	zk	5.	3	1+0+0	zk	5.
Seminář ke speciální pedagogice I	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Základy sociální pedagogiky	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Multikulturní výchova	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Patopsychologie a základy psych. poradenství	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Nástin dějin pedagogiky a úvod do pedagogiky	2	1+0+0	k	1.	2	1+0+0	k	1.	2	1+0+0	k	1.	2	1+0+0	k	1.
Úvod do školní didaktiky	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.
Školská politika, školský systém a legislativa I	3	1+0+0	zk	4.	1	1+0+0	z	4.	1	1+0+0	z	4.	1	1+0+0	z	4.
Základy sociální pedagogiky a multikulturní výchovy	3	1+0+0	zk	4.	3	1+0+0	zk	4.	3	1+0+0	zk	4.	3	1+0+0	zk	4.
	25				23				23				23			

Tabulka č. 2 - Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, PPM – bakalářský, AR 2008/09-2011/12

* Studijní plány 2008/2009 platí pro studenty 1. a 2. ročníku (tj. nástup v AR 2007/08 a později)

BRNO	2005/2006 ¹⁵				2006/2007 ¹⁶				2007/2008 ¹⁷				2008/2009 ¹⁸			
	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
Předmět																
Obecná didaktika	2	1+0+0	zk	1.	3	1+0+0	zk	1.	3	1+0+0	zk	1.	3	1+0+0	zk	1.
Seminář k obecné didaktice	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.
Pedagogická psychologie	2	1+0+0	zk	1.	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.	3	1+0+0	zk	1.
Psychologie osobnosti	1	1+0+0	k	1.	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.
Seminář z pedagogické psychologie	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.
Psychologie ve školní praxi	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.
Psychologie vyučování a výchovy	1	1+0+0	k	2.	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.
Alternativní pedagogika	2	1+0+0	zk	2.	2	1+0+0	zk	2.	2	1+0+0	zk	2.	2	1+0+0	k	2.
Seminář k alternativní pedagogice	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.
Speciální pedagogika II	2	1+0+0	zk	2.	4	2+0+0	zk	2.	4	2+0+0	zk	2.	4	2+0+0	zk	2.
Seminář ke speciální pedagogice II	1	1+0+0	z	2.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Školská politika, školský systém a legislativa II	2	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.
Aplikace psychologie při zvyšování efektivity práce učitele	1	1+0+0	k	3.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Školská politika, školský systém a legislativa	3	2+0+0	zk	3.	3	2+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.
Portfolio	2	0+0+0	x	4.	2	0+0+0	x	4.	2	0+0+0	x	4.	2	0+0+0	z	4.
Aplikace pedagogiky	x	x	x	x	1	1+0+0	z	3.	1	1+0+0	z	3.	1	1+0+0	z	3.
Pedagogická diagnostika	x	x	x	x	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.
Pedagogická psychologie (pro SŠ)	x	x	x	x	3	1+0+0	zk	1.	3	1+0+0	zk	1.	x	x	x	x
	20				27				27				29			
	19				21				21				21			

Tabulka č. 3 - Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, PPM – navazující magisterský, AR 2005/06-2008/09

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

BRNO	2009/2010 ¹⁹				2010/2011 ²⁰				2011/2012 ²¹			
	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
Předmět												
Obecná didaktika	3	1+0+0	zk	1.	3	1+0+0	zk	1.	3	1+0+0	zk	1.
Seminář k obecné didaktice	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.
Pedagogická psychologie	3	1+0+0	zk	1.	3	1+0+0	zk	1.	3	1+0+0	zk	1.
Psychologie osobnosti	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.
Seminář z pedagogické psychologie	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.
Psychologie ve školní praxi	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.
Psychologie vyučování a výchovy	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.	3	1+0+0	zk	2.
Alternativní pedagogika	2	1+0+0	k	2.	2	1+0+0	k	2.	2	1+0+0	k	2.
Seminář k alternativní pedagogice	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.
Speciální pedagogika II	4	2+0+0	zk	2.	4	2+0+0	zk	2.	4	2+0+0	zk	2.
Seminář ke speciální pedagogice II	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Školská politika, školský systém a legislativa II	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.
Aplikace psychologie při zvyšování efektivity práce učitele	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Školská politika, školský systém a legislativa	3	1+0+0	zk	3.	x	x	x	x	x	x	x	x
Portfolio	2	0+0+0	z	4.	2	0+0+0	z	4.	2	0+0+0	z	4.
Aplikace pedagogiky	1	1+0+0	z	3.	1	1+0+0	z	3.	1	1+0+0	z	3.
Pedagogická diagnostika	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.	3	1+0+0	zk	3.
Pedagogická psychologie (pro SŠ)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	29				29				29			
	21				21				21			

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 4 - Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, PPM – navazující magisterský, AR 2009/10-2011/12

BRNO	2004/2005 ²²				2005/2006 ²³				2006/2007 ²⁴				2007/2008 ²⁵			
	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
Informační technologie 1	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	2.
Úvod do filosofie	1	1+0+0	k	1.	1	1+0+0	k	1.	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.
Environmentální vzdělávání	1	1+0+0	k	1.	1	1+0+0	k	1.	2	1+0+0	k	1.	x	x	x	x
Informační technologie 2	1	0+1+0	k	2.	1	0+1+0	k	2.	1	0+1+0	z	2.	x	x	x	x
Bakalářská práce	5	0+0+0	z	6.	5	0+0+0	z	6.	x	x	x	x	x	x	x	x
Bakalářská zkouška	x	0+0+0	SZk	6.	x	0+0+0	SZk	6.	x	x	x	x	x	x	x	x
Logika	x	x	x	x	x	x	x	x	2	1+0+0	k	4.	2	1+0+0	k	4.
Základy jazykové kultury a rétoriky	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1+0+0	z	4./5.	1	1+0+0	z	4./5.
Základy zdravotních nauk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Základy výchovy ke zdraví	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	9				9				8				5			

Tabulka č. 5 - Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, UZ – bakalářský, AR 2004/05-2007/08

BRNO	2008/2009* ²⁶				2009/2010 ²⁷				2010/2011 ²⁸				2011/2012 ²⁹			
	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
Informační technologie 1	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.
Úvod do filosofie	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.	1	1+0+0	z	1.
Environmentální vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Informační technologie 2	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.	1	0+1+0	z	3.
Bakalářská práce	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bakalářská zkouška	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Logika	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Základy jazykové kultury a rétoriky	x	x	x	x	1	1+0+0	z	4.	1	1+0+0	z	4.	1	1+0+0	z	4.
Základy zdravotních nauk	1	1+0+0	z	3.	1	1+0+0	z	3.	1	1+0+0	z	3.	1	1+0+0	z	3.
Základy výchovy ke zdraví	1	1+0+0	z	5.	1	1+0+0	z	5.	1	1+0+0	z	5.	1	1+0+0	z	5.
	5				6				6				6			

Tabulka č. 6 - Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, UZ – bakalářský, AR 2008/09-2011/12

* Studijní plány 2008/2009 platí pro studenty 1. a 2. ročníku (tj. nástup v AR 2007/08 a později).

1.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

Na základě sledovaného úseku (AR 2004/05-2011/12, viz tabulka č. 1 a č. 2) můžeme říci, že PPM v bakalářském studiu je proměnlivý. V AR 2004/05 ho tvoří 17 předmětů. Žádná jiná fakulta nemá bakalářský PPM tak obsáhlý. To způsobuje fakt, že na 6 předmětů připadá 6 seminářů, které jsou vyučovány jako samostatný předmět. Ty však postupně ze studijních plánů vymizely. *Základy sociální pedagogiky* a *Multikulturní výchova* se sloučily do jednoho, *Psychopatologie a základy psychologického poradenství* a *Pedagogická komunikace* byly postaveny mimo blok povinných předmětů. Za celý sledovaný úsek se trvale vyskytuje 5 předmětů (*Úvod do psychologie*, *Psychologie duševního vývoje*, *Sociální psychologie*, *Speciální pedagogika I*, *Úvod do didaktiky/Úvod do školní didaktiky*), byť i je zasáhly změny v oblasti počtu kreditů a způsobu ukončení. V případě *Speciální pedagogiky I* šlo také o změnu semestru. Zajímavé je, že zpočátku tvořilo bakalářský PPM 17 předmětů za 24 kreditů, během posledních tří let došlo k redukci obsahu téměř na polovinu (na 9 předmětů), ale v počtu kreditů se tato změna projevila nepatrně, snížením o jeden. Dnes má PPM hodnotu 23 kreditů. Výuka probíhala první čtyři roky formou přednášek a cvičení, od AR 2008/2009 se pouze přednáší. Způsob ukončení se měnil. Předměty končily převážně zápočtem a zkouškou. V AR 2007/08 byly zápočty, zkoušky a kolokvia v rovnováze. OD AR 2008/09 převládají zkoušky, zápočtů a kolokvií je minimum. Po celé sledované období je výuka PPM rozložena do všech semestrů kromě posledního. Praxe se v povinných předmětech nevyskytuje.

Ani PPM navazujícího magisterského studia není beze změn (viz tabulka č. 3 a č. 4). V AR 2005/06 je vyučováno 10 předmětů, které jsou společné pro oba obory. **Učitelství pro ZŠ** má navíc *Psychologii ve školní praxi* a *Psychologii vyučování* a výchovy. O rok později přibýly *Aplikace pedagogiky* a *Pedagogická diagnostika*. Předměty *Školská politika, školský systém a legislativa* a *Pedagogická psychologie pro SŠ* určené pro studenty **Učitelství pro SŠ** postupně vymizely. Kreditní ohodnocení v průběhu let výrazněji vzrostlo u **Učitelství pro ZŠ** (z 20 na 29), což odpovídá navýšení počtu předmětů, zatímco **Učitelství pro SŠ** přibýly jen 2 kredity (z 19 na 21). Počet přednášek je vyšší než počet seminářů. Kromě seminářů k daným přednáškovým předmětům, je touto formou vyučována jen *Psychologie ve školní praxi*. Počet zkoušek a zápočtů je téměř vyrovnaný. První tři roky převládaly zkoušky, nyní zápočty. Kolokviem končí pouze *Alternativní pedagogika*. Předměty jsou rozloženy do všech semestrů, výuka ve čtvrtém (*Portfolio*) neprobíhá. Praxe nejsou součástí povinných předmětů PPM.

1.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

Také UZ v bakalářském studiu prošel za sledované období řadou změn (viz tabulka č. 5 a č. 6). Zpočátku ho tvořilo 6 předmětů včetně *Bakalářské práce* a *Bakalářské zkoušky*. Ty však byly od AR 2006/07 postaveny mimo povinné předměty. Stejná změna se dotkla *Environmentálního vzdělávání*. Po dva AR byla vyučována *Logika*. Postupně přibýly *Základy jazykové kultury a rétoriky*, *Základy zdravotních nauk* a *Základy výchovy ke zdraví*. Po celou dobu byly ve studijních plánech pouze *Informační technologie 1* a *Úvod do filosofie*. UZ nyní zahrnuje 6 předmětů. Počet kreditů postupně klesal, z původních devíti je dnes UZ ohodnocen 6 kredity. Přednášky a semináře byly v rovnováze, od AR 2006/07 se ale s novými předměty navýšil počet přednášek. Tento stav trvá, formou cvičení se vyučují pouze *Informační technologie*. Změnil se i způsob ukončení. Nejprve převládala kolokvia nad zápočty, později tomu bylo naopak. Od AR 2008/09 se udělují v rámci UZ výhradně zápočty. V prvním AR strukturovaného studia byl těžištěm výuky 1. ročník (v 6. semestru zapisovaná *Bakalářská práce* a *Bakalářská zkouška* byly bez výuky). S postupným přibýváním nových předmětů se výuka rozložila do všech semestrů s výjimkou posledního.

Předměty UZ se v navazujícím magisterském studiu nevyskytují.

2. ČESKÉ BUDĚJOVICE

Pedagogická fakulta v Českých Budějovicích vznikla v roce 1948 jako pobočka pražské pedagogické fakulty. Součástí Jihočeské univerzity je od roku 1991.³⁰

Na strukturované studium učitelství přešla fakulta v AR 2009/10. V bakalářském studiu najdeme program *Specializace v pedagogice*, v navazujícím magisterském *Učitelství pro ZŠ* a *Učitelství pro SŠ*.³¹

Všechny studijní plány se nachází na webových stránkách v Informačním systému studijní agendy (IS STAG).

Společný základ v bakalářském studiu obsahuje povinné, povinně volitelné a výběrové předměty a Státní závěrečnou zkoušku. Povinné předměty se dělí do tří bloků – Pedagogika, Psychologie a Univerzitní základ. Pro potřeby této práce byly povinné předměty bloku Pedagogika a Psychologie sloučeny do PPM. Společný základ navazujícího magisterského studia se liší podle studijního programu. *Učitelství pro ZŠ* tvoří dva povinné bloky (Pedagogika, Psychologie) a pět povinně volitelných bloků, kam kromě Pedagogiky a Psychologie patří ještě Diplomová práce, Průběžná pedagogická praxe a Souvislá pedagogická praxe. *Učitelství pro SŠ* se dělí na Povinné předměty, Diplomovou práci (SŠ), Průběžnou pedagogickou praxi (SŠ), Souvislou pedagogickou praxi (SŠ) a Povinně volitelné předměty: Blok A. Univerzitní základ se v navazujícím magisterském studiu nevyskytuje.

Z tabulek PPM a UZ (č. 7-č. 10) vyplývá, že studijní plány jsou stabilní.

PPM – bakalářský	ČESKÉ BUDĚJOVICE	2009/2010 ³²				2010/2011 ³³				2011/2012 ³⁴			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Základy pedagogiky pro ZŠ	3	1+0+1	zk	1.	3	1+0+1	zk	1.	3	1+0+1	zk	1.
	Úvod do psychologie	3	1+0+1	zk	2.	3	1+0+1	zk	1.	3	1+0+1	zk	1.
	Didaktika základní školy	3	1+0+1	zk	3.	3	1+0+1	zk	3.	3	1+0+1	zk	3.
	Psychologie osobnosti	3	1+0+1	zk	3.	3	1+0+1	zk	3.	3	1+0+1	zk	3.
	Teorie výchovy	2	1+0+0	zk	4.	2	1+0+0	zk	4.	2	1+0+0	zk	4.
	Vývojová psychologie	3	1+0+1	zk	4.	3	1+0+1	zk	4.	3	1+0+1	zk	4.
	Metodologie pedagogicko psychologického výzkumu	3	1+0+1	zk	5.	3	1+0+1	zk	5.	3	1+0+1	zk	5.
	Základy psychopatologie, soc. patologie	3	1+0+1	zk	5.	3	1+0+1	zk	5.	3	1+0+1	zk	5.
	Interkulturní výchova a sebevýchova	2	1+0+0	z	6.	2	1+0+0	z	6.	2	1+0+0	z	6.
		25				25				25			

Tabulka č. 7 - Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, PPM – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

PPM – navazující magisterský	ČESKÉ BUDĚJOVICE	2009/2010 ³⁵				2010/2011 ³⁶				2011/2012 ³⁷			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Sociální pedagogika	2	1+0+1	z	1.	2	1+0+1	z	1.	2	1+0+1	z	1.
	Pedagogicko-psychologická diagnostika	3	1+0+1	zk	1.	3	1+0+1	zk	1.	3	1+0+1	zk	1.
	Řízení školy a školská legislativa	2	0+0+1	zk	2.	2	0+0+1	zk	2.	2	0+0+1	zk	2.
	Pedagogická a školní psychologie	3	1+0+1	zk	2.	3	1+0+1	zk	2.	3	1+0+1	zk	2.
	Speciální pedagogika ZŠ	3	1+0+1	zk	3.	3	1+0+1	zk	3.	3	1+0+1	zk	3.
	Technologie vzdělávání	1	1+0+0	z	3.	1	0+0+1	z	1.	1	0+0+1	z	1.
	Seminář aplikované psychologie	2	0+0+1	z	3.	2	0+0+1	z	3.	2	0+0+1	z	3.
		16				16				16			

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 8 - Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, PPM – navazující magisterský, AR 2009/10-2011/12

PPM - navazující magisterský	ČESKÉ BUDĚJOVICE				2009/2010 ³⁸				2010/2011 ³⁹				2011/2012 ⁴⁰			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S			
	Základy pedagogiky - SŠ	3	1+1+0	zk	1.	3	1+1+0	zk	1.	3	1+1+0	zk	1.			
	Didaktika SŠ	3	1+1+0	zk	2.	3	1+1+0	zk	2.	3	1+1+0	zk	2.			
	Pedagogická a školní psychologie	3	1+1+0	zk	3.	3	1+1+0	zk	3.	3	1+1+0	zk	3.			
	Speciální pedagogika	3	1+1+0	zk	3.	3	1+1+0	zk	3.	3	1+1+0	zk	3.			
	Pedagogicko-psychologická diagnostika	3	1+1+0	zk	4.	3	1+1+0	zk	4.	3	1+1+0	zk	4.			
	Pedagogika pro učitelství na SŠ	0	0+0+0	Szv	4.	0	0+0+0	Szv	4.	0	0+0+0	Szv	4.			
	Teorie výchovy	2	1+0+0	zk	4.	2	1+0+0	zk	4.	2	1+0+0	zk	4.			
		17				17				17						

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 9 - Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, PPM – navazující magisterský, AR 2009/10-2011/12

UZ-bakalářský	ČESKÉ BUDĚJOVICE				2009/2010 ⁴¹				2010/2011 ⁴²				2011/2012 ⁴³			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S			
	Informační technologie - test	1	0+0+0S	z	1./2.	1	0+0+0S	z	1./2.	1	0+0+0S	z	1./2.			
	Základy biologie dítěte a zdravotní prevence	2	2+1D+0	zk+	1	2	2+1D+0	zk+	1	2	2+1D+0	zk+	1			
	Filozofie I	1	2+0+0	z	1	1	2+0+0	z	1	1	2+0+0	z	1			
	Filozofie II	2	2+0+0	zk	2	2	2+0+0	zk	2	2	2+0+0	zk	2			
		6				6				6						

Tabulka č. 10 - Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, UZ – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

2.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

Bakalářský PPM (viz tabulka č. 7) nabízí za všechny tři akademické roky 9 předmětů za 25 kreditů, Převažují přednášky nad semináři. Všechny předměty s výjimkou *Interkulturní výchovy a sebevýchovy* končí zkouškou. V AR 2009/10 jsou předměty PPM zastoupeny v každém semestru bakalářského studia, od AR 2010/11 se *Úvod do psychologie* přesunul v rámci prvního ročníku z letního semestru do zimního, druhý semestr studia tak nemá z hlediska pedagogicko-psychologických disciplín zastoupení.

PPM navazujícího magisterského studia se liší v závislosti na programu. *Učitelství pro ZŠ* (viz tabulka č. 8) tvoří 7 předmětů ohodnocených 16 kredity. V AR 2010/11 byla výuka *Technologie vzdělávání* změněna z přednášky na seminář. Semináře tak převažují nad přednáškami. Vyučované předměty končí čtyřmi zkouškami a třemi zápočty. *Učitelství pro SŠ* (viz tabulka č. 9) obsahuje rovněž 7 předmětů za 17 kreditů. Počet přednášek a cvičení je téměř vyrovnaný, byť nepatrně převažují přednášky. Na rozdíl od ZŠ jsou zkouškou ukončeny všechny předměty. V případě předmětu *Pedagogika pro učitelství na SŠ* se jedná o státní závěrečnou zkoušku. Studenti obou oborů projdou 3 stejnými předměty (*Pedagogicko-psychologická diagnostika, Pedagogická a školní psychologie a Speciální pedagogika*), ale liší se časová dotace a semestr, ve kterém výuka probíhá. Praxe nejsou koncipovány jako povinný předmět ani v jednom oboru.

2.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

UZ je pouze v bakalářském studiu a jen v 1. ročníku (viz tabulka č. 10). Skládá se ze 4 předmětů se 6 kredity. Výuka *Informačních technologií* neprobíhá, studenti píšou pouze zápočtový test. U předmětu *Základy biologie dítěte a zdravotní prevence* čeká studenty kromě teoretických přednášek jednodenní kurz první pomoci.⁴⁴ Převažují přednášky, způsob ukončení je vyrovnaný – 2 zápočty, 2 zkoušky.

3. HRADEC KRÁLOVÉ

Pedagogická fakulta v Hradci Králové vznikla spojením Pedagogického institutu v Pardubicích a Hradci Králové v roce 1964. V letech 1992-1993 se používal název Vysoká škola pedagogická v Hradci Králové. Poté opět mluvíme o Pedagogické fakultě. Od roku 2000 je součástí Univerzity Hradec Králové.⁴⁵

Strukturované studium učitelství fakulta nabízí od AR 2008/09 v bakalářském studiu (*Specializace v pedagogice*).⁴⁶ Navazující magisterské programy *Učitelství pro ZŠ* a *Učitelství pro SŠ* lze na hradecké pedagogické fakultě studovat až od AR 2011/12.⁴⁷

Přístup ke studijním (zde učebním) plánům jsem získala skrz žádost adresovanou studijnímu oddělení. V zaslaném odkazu se ale nacházely jen učební plány pro nadcházející AR (tj. 2012/2013). Protože mě vedoucí studijního oddělení Mgr. Martina Kučerová ujistila, že navazující magisterské studium je realizováno teprve prvním rokem a za tu dobu nedošlo k žádným změnám, využila jsem pro analýzu PPM a UZ v navazujícím magisterském studiu tyto plány. Seznam s předměty všeobecného základu pro bakalářské studium mi byl poslán jako příloha v elektronické poště. Jednalo se o plány z AR 2008/09 a 2010/11.⁴⁸

Všeobecný základ v bakalářském studiu obsahuje povinné, povinně volitelné a volitelné předměty. Pro potřeby této práce člením jednotlivé povinné předměty do PPM a UZ. V navazujícím magisterském studiu jsou sledované předměty uvedeny v seznamu, který obsahuje i předměty aprobační oborů *Učitelství pro 2. stupeň ZŠ* a *Učitelství pro střední školy*. Rovněž se dělí na povinné, povinně volitelné a volitelné předměty. Do PPM a UZ řadím a posléze analyzuji ty povinné předměty, které nejsou garantovány katedrou dané aprobace.

Z analýzy uvedených plánů (viz tabulky č. 11-14) nelze kvůli nedostatku požadovaných informací vyvozovat příliš závěrů.

HRADEC KRÁLOVÉ		2008/2009 ⁴⁹				2010/2011 ⁵⁰			
PPM - bakalářský	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S
	Pedagogická propedeutika	2	N	z, zk	1.	2	N	z, zk	1.
	Pedagogické praktikum	2	N	z	2.	2	N	z	2.
	Psychologie obecná a vývojová	2	N	z, zk	2.	2	N	z, zk	2.
	Obecná didaktika	2	N	z, zk	3.	2	N	z, zk	3.
	Pedagogická praxe 1	2	N	z	3.	2	N	z	3.
	Pedagogická praxe 2	2	N	z	4.	2	N	z	4.
	Psychologie sociální a osobnosti	3	N	zk	4.	3	N	zk	4.
	Pedagogická praxe 3	2	N	z	5.	2	N	z	5.
	Teorie výchovy	3	N	z, zk	5.	3	N	z, zk	5.
	Úvod do studia a metodologie spol.věd	x	x	x	x	2	N	z	1.
	20				22				

Tabulka č. 11 - Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové v Hradci Králové, PPM – bakalářský, AR 2008/09 a AR 2010/11

HRADEC KRÁLOVÉ		2011/2012 ⁵¹			
PPM - navaz.	Předmět	K	D	U	S
	Pedagogická psychologie	4	1+1+0	z, zk	1.
	Aktuální otázky školní pedagogiky	4	1+1+0	z	2.
	Sociální a pedagogická komunikace	4	1+1+0	z	3.
	12				

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 12 - Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové v Hradci Králové, PPM – navazující magisterský, AR 2011/12

UZ-bakal.	HRADEC KRÁLOVÉ	2008/2009 ⁵²				2010/2011 ⁵³			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S
	Bakalářská práce 1	4	N	z	5.	4	N	z	5.
	Bakalářská práce 2	11	N	z	6.	11	N	z	6.
	15				15				

Tabulka č. 13 - Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové v Hradci Králové, UZ – bakalářský, AR 2008/09 a AR 2010/11

UZ-navaz.mag.	HRADEC KRÁLOVÉ	2011/2012 ⁵⁴			
	Předmět	K	D	U	S
	Diplomová práce 1	4	1H/S*	z	3.
	Diplomová práce 2	11	1H/S*	z	4.
	15				

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 14 - Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové v Hradci Králové, UZ – navazující magisterský, AR 2011/12

* 1H/S - řízené konzultace 1 hod. za semestr

3.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

Při zavedení bakalářského studia v AR 2008/09 obsahoval PPM 9 předmětů za 20 kreditů (viz tabulka č. 11). Časová dotace nebyla v daných materiálech uvedena. Předměty končily zápočtem se zkouškou (4 výskyty), samotným zápočtem (rovněž 4) a jednou zkouškou – *Psychologie sociální a osobnosti*. Nacházely se ve všech semestrech s výjimkou posledního. PPM zahrnoval i povinnou praxi se značným zastoupením (*Pedagogické praktikum, Pedagogická praxe 1-3*). V AR 2010/11 se nově vyskytuje předmět *Úvod do studia a metodologie společenských věd*, končící zápočtem se 2 kredity a výukou v 1. semestru.

Protože navazující magisterský program *Učitelství pro ZŠ* a *Učitelství pro SŠ* je nabízen teprve prvním rokem, nelze se zabývat stabilitou PPM. K jeho složení (viz tabulka č. 12) – obsahuje 3 předměty (*Pedagogická psychologie, Aktuální otázky školní pedagogiky a Sociální a pedagogická komunikace*). Všechny tři mají shodně hodnotu 4 kreditů, jsou dotovány hodinou přednášky a hodinou cvičení týdně a končí zápočtem. Z *Pedagogické psychologie* navíc studenti skládají zkoušku. Výuka probíhá v 1.-3. semestru. Praxe není součástí povinných předmětů PPM.

3.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

Pro sestavení předmětů v UZ bakalářského studia byly rovněž k dispozici jen plány za AR 2008/09 a 2010/11. Ty se neměnily (viz tabulka č. 13). Vyskytovala se tu pouze *Bakalářská práce*, jež se dělila na 2 samostatné předměty. V 5. semestru studia obdrželi studenti zápočet a 4 kredity, v 6. semestru také zápočet a 11 kreditů. Celkově tedy získali 15 kreditů, u žádné jiné sledované fakulty nenajdeme tak vysoké kreditové ohodnocení.

UZ v navazujícím magisterském studiu se podobá bakalářskému (viz tabulka č. 14). Obsahuje pouze *Diplomovou práci* taktéž rozčleněnou na 2 předměty. Shodné je i zakončení (zápočet) a kreditní ohodnocení - ve 3. semestru za 4 kredity, ve 4. za 11. Tentokrát lze zmínit i časovou dotaci, která má podobu jedné hodinové konzultace v semestru.

4. LIBEREC

Ačkoli má příprava učitelů v Liberci dlouholetou tradici, Pedagogická fakulta Technické univerzity v Liberci vznikla až v roce 1990.⁵⁵ V roce 2008 se rozšířil název na Fakultu přírodovědně-humanitní a pedagogickou.⁵⁶

Bakalářský studijní program *Specializace v pedagogice* je nabízen od AR 2007/08, navazující magisterské programy *Učitelství pro ZŠ* a *Učitelství pro SŠ* od AR 2010/11.

Studijní plány jsou uveřejněny na webových stránkách fakulty.

V bakalářském studiu tvoří PPM samostatný blok nazvaný Modul pedagogicko-psychologický, který stojí mimo Společný základ. Povinným se stal až od AR 2009/10. Do té doby si mohli studenti zvolit modul prohloubené specializace, pokud byl v rámci jejich aprobace nabízen.⁵⁷ V navazujícím magisterském studiu se Společný základ skládá z povinných a povinně volitelných předmětů, cizího jazyka a diplomové práce. Sledované disciplíny PPM patří do bloku povinných předmětů. UZ má v bakalářském studiu podobu Všeobecně vzdělávacího modulu, který je povinný.

Na základě údajů vyplývajících z tabulek č. 15-20 lze usoudit, že studijní plány bakalářského studia prošly řadou změn, naopak v navazujícím magisterském jsou stabilní.

LIBEREC		2007/2008 ⁵⁸				2008/2009 ^{*59}				2009/2010 ^{**60}			
Předmět		K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
PPM – bakalářský	Pedagogické praktikum	2	0+2+0	z	3./4.	2	0+2+0	z	1./2.	2	0+2+0	z	1./2.
	Pedagogika 1	3	1+1+0	z,zk	3.	3	1+1+0	z,zk	3.	x	x	x	x
	Pedagogika 2	3	1+1+0	z,zk	4.	3	1+1+0	z,zk	4.	x	x	x	x
	Psychologie obecná a vývojová	5	2+2+0	z,zk	4.	5	2+2+0	z,zk	4.	x	x	x	x
	Vybrané praktické problémy výchovy	2	0+2+0	z	5.	2	0+2+0	z	5.	2	0+2+0	z	5.
	Psychologie sociální	5	2+2+0	z,zk	6.	x	x	x	x	x	x	x	x
	Sociální psychologie a psychologie osobnosti	x	x	x	x	4	2+1+0	z,zk	5.	4	2+1+0	z,zk	5.
	Dějiny pedagogiky	x	x	x	x	3	1+1+0	zk	6.	3	1+1+0	zk	6.
	Didaktika obecná 1	x	x	x	x	2	1+1+0	z	6.	2	1+1+0	z	6.
	Úvod do pedagogické praxe pro ZŠ	x	x	x	x	2	0+2+0	z	6.	2	0+2+0	z	6.
	Obecná pedagogika	x	x	x	x	x	x	x	x	3	1+2+0	z,zk	3.
	Psychologie obecná	x	x	x	x	x	x	x	x	2	1+1+0	z	3.
	Psychologie vývojová	x	x	x	x	x	x	x	x	2	1+1+0	z,zk	4.
	Pedagogické praktikum 1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Pedagogické praktikum 2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
			20				26				22		

Tabulka č. 15 – Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, PPM – bakalářský, AR 2007/08-2009/10

* Studijní plány 2008/2009 platí pro studenty 1.ročníku (nástup v AR 2008/09) - doplněno na základě Opatření děkana č.11/2009

** Studijní plány 2009/2010 platí pro studenty 1.ročníku (nástup v AR 2009/10) - doplněno na základě Opatření děkana č.11/2009

LIBEREC		2010/2011 ⁶¹				2011/2012 ⁶²			
		K	D	U	S	K	D	U	S
PPM – bakalářský	Předmět								
	Pedagogické praktikum	x	x	x	x	x	x	x	x
	Pedagogika 1	x	x	x	x	x	x	x	x
	Pedagogika 2	x	x	x	x	x	x	x	x
	Psychologie obecná a vývojová	x	x	x	x	x	x	x	x
	Vybrané praktické problémy výchovy	2	0+2+0	z	5.	2	0+2+0	z	5.
	Psychologie sociální	x	x	x	x	x	x	x	x
	Sociální psychologie a psychologie osobnosti	4	2+1+0	z,zk	5.	4	2+1+0	z,zk	5.
	Dějiny pedagogiky	3	1+1+0	z,zk	6.	3	1+1+0	z,zk	6.
	Didaktika obecná 1	2	1+1+0	z	6.	2	1+1+0	z	6.
	Úvod do pedagogické praxe pro ZŠ	2	0+2+0	z	6.	2	0+2+0	z	6.
	Obecná pedagogika	3	1+2+0	z,zk	3.	3	1+2+0	z,zk	3.
	Psychologie obecná	2	1+1+0	z,zk	3.	2	1+1+0	z,zk	3.
	Psychologie vývojová	2	1+1+0	z,zk	4.	2	1+1+0	z,zk	4.
	Pedagogické praktikum 1	1	0+2+0	z	1.	1	0+2+0	z	1.
	Pedagogické praktikum 2	1	0+2+0	z	2.	1	0+2+0	z	2.
		22				22			

Tabulka č. 16 – Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, PPM – bakalářský, AR 2010/11-2011/12

LIBEREC		2010/2011 ⁶³				2011/2012 ⁶⁴			
Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	
Didaktika 1*	N	N	N	N	N	N	N	N	
Didaktika obecná 2	5	1+2+0	zk+	1.	5	1+2+0	zk+	1.	
Pedagogická psychologie pro ZŠ 1	2	1+1+0	z	1.	2	1+1+0	z	1.	
Praxe průběžná 1 pro ZŠ/SŠ	3	0+4+0	z	1.	3	0+4+0	z	1.	
Školní pedagogika 1	2	1+1+0	z	1.	2	1+1+0	z	1.	
Pedagogická psychologie pro ZŠ 2	2	1+1+0	zk+	2.	2	1+1+0	zk+	2.	
Praxe průběžná 2 pro ZŠ/SŠ	3	0+4+0	z	2.	3	0+4+0	z	2.	
Školní pedagogika 2	4	1+2+0	zk+	2.	4	1+2+0	zk+	2.	
Souvislá praxe pro ZŠ/SŠ	4	0+6T+0	z	3.	4	0+6T+0	z	3.	
Školský management a právo	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.	
Pedagogický výzkum	1	1+0+0	z	3.	1	1+0+0	z	3.	
Metodologie ped.-psych.výzkumu	3	1+1+0	z	3.	3	1+1+0	z	3.	
Teorie výchovy	2	1+0+0	zk+	3.	2	1+0+0	zk	3.	
Speciální pedagogika	3	2+1+0	zk+	4.	3	2+1+0	zk+	4.	
	31				31				
	35				35				

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 17 – Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, PPM – navazující magisterský, AR 2010/11-2011/12

* Předmět *Didaktika 1* začlenilo do studijního plánu pro AR 2010/2011 Opatření děkana č. 3/2010 s blokovou výukou 22.-24.09. 2010⁶⁵

UZ-bakalářský	LIBEREC	2007/2008 ⁶⁶				2008/2009 ⁶⁷				2009/2010 ⁶⁸			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Základy ICT	2	0+2+0	z,zk	1.	2	0+2+0	z,zk	1./2.	2	1+2+0	z,klz	1./2.
	Filosofie a etika	2	0+2+0	z	2.	2	0+2+0	z	1./2.	2	2+0+0	z,zk	1./2.
	Zdravý způsob života a první pomoc	1	0+1+0	z	2.	1	0+1+0	z	2.	x	x	x	x
	Tělesná výchova	2	0+2+0	z	3.	2	0+2+0	z	3.	x	x	x	x
	Sportovní a pohybové aktivity 1	x	x	x	x	x	x	x	x	1	0+2+0	z	2.
	Sportovní a pohybové aktivity 2	x	x	x	x	x	x	x	x	1	0+2+0	z	3.
		7				7				6			

Tabulka č. 18 – Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, UZ – bakalářský, AR 2007/08-2009/10

UZ-bakalářský	LIBEREC	2010/2011 ⁶⁹				2011/2012 ⁷⁰			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S
	Základy ICT	2	1+1+0	klz	2.	2	1+1+0	klz	2.
	Filosofie a etika	2	2+0+0	z,zk	1./2.	2	2+0+0	z,zk	1./2.
	Zdravý způsob života a první pomoc	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tělesná výchova	x	x	x	x	x	x	x	x
	Sportovní a pohybové aktivity 1	1	0+2+0	z	1.	2	0+2+0	z	2.
	Sportovní a pohybové aktivity 2	1	0+2+0	z	2.	x	x	x	x
		6				6			

Tabulka č. 19 – Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, UZ – bakalářský, AR 2010/11-2011/12

UZ-nav.mag.	LIBEREC	2010/2011 ⁷¹				2011/2012 ⁷²			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S
	Kurz pobytu v přírodě	1	0+7D+0	z	1./2.	1	0+7D+0	z	2.
	Zdravý způsob života a první pomoc	1	0+1+0	z	1.	1	0+1+0	z	1.
		2				2			

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 20 – Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, UZ – navazující magisterský, AR 2010/11-2011/12

4.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

Tabulky č. 15 a 16 poukazují na značnou proměnlivost PPM. Podíl na tom má zásah do studijních plánů vycházející z Opatření děkana č. 11/2009, na základě kterého se v plánech objevily nové disciplíny, případně se upravily stávající. Počet předmětů stoupal – z původních 6 o celkovém ohodnocení 20 kreditů jich je dnes 10 za 22 kreditů, přičemž beze změn se trvale vyučují pouze *Vybrané praktické problémy výchovy*. V průběhu sledovaného úseku (AR 2007/08-2011/12) se *Pedagogické praktikum* rozdělilo na *Pedagogické praktikum 1* a *Pedagogické praktikum 2*, *Psychologie sociální* se rozšířila na *Sociální psychologii a psychologii osobnosti*. Osamostatnila se *Psychologie obecná* a *Psychologie vývojová*, která byla první 2 roky vyučována jako jeden předmět. *Pedagogiku 1* a *Pedagogika 2* nahradily *Obecná pedagogika* a *Dějiny pedagogiky*. Nově přibyly *Didaktika obecná 1* a *Úvod do pedagogické praxe pro ZŠ*. Po celou dobu převažují cvičení nad přednáškami. Navyšuje se počet zápočtů, samotná zkouška je jen jedna (*Dějiny pedagogiky*), často se vyskytuje zápočet spolu se zkouškou. Předměty PPM jsou zastoupeny ve všech semestrech s výjimkou AR 2007/08, kdy jejich výuka probíhala až od 2. ročníku. Do PPM patří povinná praxe.

Navazující magisterský PPM se na rozdíl od bakalářského nemění (viz tabulka č. 17). Tvoří ho 10 předmětů společných pro *Učitelství pro ZŠ* i *SŠ*. Studenti *Učitelství pro ZŠ* mají navíc *Pedagogický výzkum* (tím má PPM hodnotu 31 kreditů), ti z *Učitelství pro SŠ* *Metodologii pedagogicko-psychologického výzkumu* a *Teorii výchovy* (celkové kreditové ohodnocení PPM činí 35 kreditů). V rámci předmětů vyučovaných na fakultě lehce převládají přednášky. Na druhou stranu je tu velký prostor věnovaný praxi. Převažují zápočty (7 výskytů) nad zkouškami (4/5 výskytů ZŠ/SŠ). Výuka je rozložena do všech semestrů.

4.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

UZ v bakalářském studiu (viz tabulka č. 18 a č. 19) se skládal ze 4 předmětů za 7 kreditů. V posledním sledovaném AR (tj. 2011/2012) tvoří UZ 3 předměty za 6 kreditů. Po celou dobu se učí *Základy ICT* a *Filosofie a etika*. Zrušen byl *Zdravý způsob života a první pomoc* (respektive nevyučoval se v AR 2009/2010, od AR 2010/11 je součástí UZ navazujícího magisterského studia). *Tělesná výchova* se rozdělila na *Sportovní a pohybové aktivity 1* a *Sportovní a pohybové aktivity 2*. Ty se v AR 2011/12 zredukovaly na 1 předmět. Předměty UZ zpočátku neměly žádnou přednášku. Nyní je počet přednášek a cvičení vyrovnán. Poté, co se změnilo ukončení *Základů ICT* na klasifikovaný zápočet, se zkouška

skládá pouze u *Filosofie a etiky*. Za *Sportovní a pohybové aktivity 1* se uděluje zápočet. Výuka se soustředila do 1. poloviny studia, nyní se zmíněné předměty učí pouze v 1. ročníku.

Povinný UZ se v navazujícím magisterském studiu nachází, ale vztahuje se pouze na studenty ***Učitelství pro ZŠ*** (viz tabulka č. 20). Je situovaný do 1. ročníku. Formou cvičení se učí *Zdravý způsob života a první pomoc*, *Kurz pobytu v přírodě* je sedmidenní. Oba předměty končí zápočtem.

5. OLOMOUC

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci vznikla v roce 1946. Ani té se nevyhnuly změny spojené se školskými reformami, které ji od roku 1953 postavily mimo univerzitu. Zřízená Vysoká škola pedagogická byla o šest let později přeměněna na Pedagogický institut. Jeho zrušením v roce 1964 byla fakulta obnovena.⁷³

Bakalářský program *Specializace v pedagogice* s obory se zaměřením na vzdělávání se poprvé ve studijních plánech objevil v AR 2006/07.⁷⁴ V navazujícím magisterském studiu se lze hlásit do programu *Učitelství pro SŠ* od AR 2009/10.⁷⁵ *Učitelství pro ZŠ* přijímá uchazeče od AR 2010/11.⁷⁶

Přístup jsem měla pouze ke studijním plánům od AR 2009/2010 přes Portál Univerzity Palackého.

Předměty pedagogické způsobilosti a společného základu (modul pedagogické propedeutiky) označuje modul, který zahrnuje Modul pedagogické praxe, Pedagogický modul, Psychologický modul, Všeobecně vzdělávací modul, Povinně volitelné předměty a Volitelné předměty. První tři moduly byly v rámci této práce sloučeny do PPM. Všeobecně vzdělávací modul odpovídá UZ. V navazujícím magisterském programu *Učitelství pro ZŠ* a *Učitelství pro SŠ* je situace obdobná. Tentokrát spadají sledované disciplíny do Předmětů pedagogické způsobilosti a společného základu (modulu učitelské způsobilosti). Ten se skládá rovněž z Modulu pedagogické praxe, Pedagogického modulu, Psychologického modulu a Všeobecně vzdělávacího modulu, které jsou povinné. Kromě Modulu pedagogické praxe je doplňují povinně volitelné předměty.

Z dostupných informací vyplývá, že PPM a UZ se změnil především v posledním sledovaném AR tj. 2011/2012 (viz tabulka č. 21-24)

OLOMOUC		2009/2010 ⁷⁷				2010/2011 ⁷⁸				2011/2012 ^{*79}			
		K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
PPM – bakalářský	Předmět												
	Komunikativní dovednosti	2	0+0+1	z	1.	2	0+0+1	z	1.	2	0+0+1	z	1.
	Učitel sekundární školy 1	2	2+0+0	z	1.	2	2+0+0	z	1.	2	2+0+0	z	1.
	Učitel sekundární školy 2	3	2+0+0	zk	2.	3	2+0+0	zk	2.	3	2+0+0	zk	2.
	Žák sekundární školy 1	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.
	Vybrané kapitoly z psychologie	2	1+0+0	ko	3.	2	1+0+1	ko	3.	x	x	x	x
	Žák sekundární školy 2	3	1+0+0	zk	4.	3	1+0+1	zk	4.	2	2+0+0	zk	4.
	Integrace žáků se specifickými potřebami	2	2+0+0	z	4.	2	2+0+0	z	4.	x	x	x	x
	Význam psychologie v životě člověka**	2	1+0+0	ko	5.	2	1+0+1	ko	5.	3	2+0+0	ko	5.
	Praxe v edukačním procesu – náslechy***	3	0+4+0	ko	6.	3	0+4+0	ko	6.	2	0+4+0	ko	5.
	Psychologická propedeutika	x	x	x	x	x	x	x	x	3	2+0+0	ko	4.
	Speciálněpedagogická propedeutika	x	x	x	x	x	x	x	x	3	2+0+0	zk+	4.
			21				21				22		

Tabulka č. 21 – Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, PPM – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

* Studijní plány 2011/2012 platí pro studenty 1. ročníku (tj. nástup v AR 2011/12)

** upraven název na *Psychologie v životě člověka* od AR 2011/2012

*** upraven název na *Praxe v edukačním procesu* od AR 2011/2012

OLOMOUC		2009/2010⁸⁰				2010/2011⁸¹				2011/12⁸²			
Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S	
Obecná pedagogika	3	2+0+0	zk	1.	3	2+0+0	zk	1.	3	2+0+0	zk	1.	
Školní didaktika 1	2	0+0+2	z	1.	2	0+0+2	z	1.	x	x	x	x	
Obecná psychologie	3	2+0+0	zk+	1.	3	2+0+0	zk+	1.	3	2+0+0	zk	1.	
Metodologie pedagogiky a pedagogická diagnostika	2	1+0+0	ko	2.	2	1+0+0	ko	2.	x	x	x	x	
Školní didaktika 2	3	0+0+2	zk	2.	3	0+0+2	zk	2.	x	x	x	x	
Vývojová psychologie	3	2+0+0	zk+	2.	3	2+0+0	zk+	2.	3	1+0+1	zk	2.	
Souvislá pedagogická praxe 1	2	0+3TS+0	z	2.	2	0+3TS+0	z	2.	2	0+3TS+0	z	2.	
Sociální pedagogika	3	2+0+0	ko	3.	3	2+0+0	ko	3.	2	2+0+0	ko	3.	
Pedagogická psychologie	3	2+0+0	zk+	3.	3	2+0+0	zk+	3.	3	1+0+1	zk	3.	
Reflexe pedagogické praxe	1	4S+0+0	z	3.	1	4S+0+0	z	3.	2	0+1+0	z	3.	
Souvislá pedagogická praxe 2	4	0+4TS+0	z	3.	4	0+4TS+0	z	3.	4	0+4TS+0	z	3.	
Školský management	2	1+0+1	ko	4.	2	1+0+1	ko	3.	3	1+0+1	zk	4.	
Přehled poruch psychického vývoje (6)	2	2+0+0	ko	4.	2	2+0+0	ko	4.	3	2+0+1	ko	4.	
Sociální psychologie	3	2+0+0	zk+	4.	3	2+0+0	zk+	4.	3	1+0+1	zk	2.	
Právní minimum pro učitele	x	x	x	x	x	x	x	x	2	2+0+0	ko	1.	
Školní didaktika	x	x	x	x	x	x	x	x	4	1+0+1	zk	1.	
Pedagogická diagnostika	x	x	x	x	x	x	x	x	3	1+0+1	zk	2.	
Kazuistický seminář	x	x	x	x	x	x	x	x	2	0+0+1	z	3.	
Profesní etika	x	x	x	x	x	x	x	x	2	2+0+0	ko	3.	
Tvorba kurikula	x	x	x	x	x	x	x	x	3	1+0+1	zk	3.	
Psychický stres a duševní hygiena	x	x	x	x	x	x	x	x	2	1+0+1	z	3.	
Psychologie osobnosti a její diagnostika	x	x	x	x	x	x	x	x	3	1+0+1	zk	4.	
	36				36				52				

PPM - navazující magisterský

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 22 – Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, PPM – navazující magisterský, AR 2009/10-2011/12

UZ-bakalářský	OLOMOUC	2009/2010 ⁸³				2010/2011 ⁸⁴				2011/2012 ^{*85}			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Biologie dítěte a adolescenta	1	1+0+0	z	2.	1	1+0+0	z	2.	2	1+0+0	z	2.
	Školní hygiena a první pomoc	2	1+0+1	zk+	3.	2	1+0+1	zk+	3.	2	0+1+0	zk+	3.
	Informační a didaktická technika	1	0+0+1	z	5.	1	0+0+1	z	5.	x	x	x	x
	Informační technologie	x	x	x	x	x	x	x	x	2	0+0+1	z	1.
	Komunikativní dovednosti	x	x	x	x	x	x	x	x	2	0+0+1	z	1.
	Didaktické technologie	x	x	x	x	x	x	x	x	1	0+1+0	z	5.
		4				4				9			

Tabulka č. 23 – Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, UZ – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

* Studijní plány 2011/2012 platí pro studenty 1. ročníku (tj. nástup v AR 2011/12)

UZ-navaz.magist.	OLOMOUC	2009/2010 ⁸⁶				2010/2011 ⁸⁷				2011/2012 ⁸⁸			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Právní minimum pro učitele	2	2+0+0	zk	1.	2	2+0+0	zk	1.	2	2+0+0	zk	1.
	Diplomový projekt	2	0+0+0	z	2.	2	0+0+0	z	2.	2	0+0+0	z	2.
	Environmentální výchova	2	2+0+0	zk+	2.	2	2+0+0	zk+	2.	2	2+0+0	ko	1.
	Antropologie pro učitele	2	2+0+0	zk	3.	2	2+0+0	zk	3.	2	2+0+0	zk	3.
		8				8				8			

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 24 – Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, UZ – navazující magisterský, AR 2009/10-2011/12

5.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

V AR 2009/10 tvořilo bakalářský PPM 9 předmětů za 21 kreditů (viz tabulka č. 21). Převažují přednášky nad semináři. Předměty končí zápočtem (4), kolokviem (3) a zkouškou (2) a jsou rozloženy do každého semestru. Součástí je praxe. O rok později přibyly k přednáškám tři semináře. V AR 2011/12 došlo ke změnám, které platily pro studenty 1.ročníku. Z povinných předmětů zmizely *Vybrané kapitoly z psychologie* a *Integrace žáků se specifickými potřebami*, naopak se objevily *Psychologická propedeutika* a *Speciálněpedagogická propedeutika*. Předmětů je tak stále 9, nyní za 22 kreditů. Převažují přednášky. Způsob ukončení je v rovnováze – 3 zápočty, 3 kolokvia, 3 zkoušky. Po přesunutí praxe do zimního semestru 3. ročníku, není v 6. semestru studia vyučován žádný předmět PPM.

Navazující PPM se v AR 2010/11 prakticky nelišil od předchozího (viz tabulka č. 22). Zahrnoval 14 předmětů za 36 kreditů. Převládaly přednášky stejně jako zkoušky (6), kolokviem končily 4 předměty, rovněž zápočty se udělovaly 4. Ovšem v AR 2011/2012 už jsou změny značné. *Školní didaktika 1* a *Školní didaktika 2* byly sloučeny do *Školní didaktiky*. *Metodologie pedagogiky* vymizela, *Pedagogická diagnostika* se osamostatnila. K tomu přibylo 6 nových předmětů. Celkem se jich vyučuje 19. Ohodnocení 52 kreditů představuje navýšení o 16. Převažují přednášky a zkoušky. Výuka je rozložena do všech semestrů. Praxe patří do povinných předmětů.

5.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

Bakalářský UZ (viz tabulka č. 23) se skládá se 3 předmětů, v AR 2011/12 nastaly změny, kdy přibyly další dva. Trvale se učí *Školní hygiena a první pomoc* a *Biologie dítěte a adolescenta* – té přibyl 1 kredit. Předmět *Informační a didaktická technika* se rozdělil na *Informační technologie* a *Didaktické technologie*. Nově byly zavedeny *Komunikativní dovednosti*. Tím se zvedlo kreditové ohodnocení ze 4 na 9. Výuka probíhá ve cvičeních a seminářích, přednáší se pouze *Biologie dítěte a adolescenta*. Kromě *Školní hygieny a první pomoci* končí všechny předměty zápočtem, u té se skládá zkouška. Předměty se trvale vyskytují ve 2., 3. a 5. semestru. Od AR 2011/12 i v 1.semestru studia.

UZ navazujícího magisterského studia je téměř stabilní (viz tabulka č. 24). Obsahuje 4 předměty po dvou kreditech. Kromě *Diplomového projektu* jsou přednášeny a zakončeny zkouškou. Za *Diplomový projekt* student získá zápočet. Po změně v AR 2011/12 končí

Environmentální výchova namísto zkoušky kolokviem a přesunula se v rámci 1. ročníku z letního semestru do zimního. To je jediná změna v UZ za sledovaný úsek. Výuka probíhá v 1. a 3. semestru, ve 2. nemá *Diplomový projekt* výuku, 4. semestr není zastoupen.

6. OSTRAVA

Pedagogická fakulta v Ostravě vznikla v roce 1964 z dosavadního Pedagogického institutu. Součástí Ostravské univerzity je od roku 1991.⁸⁹

Strukturované studium učitelství (*Specializaci v pedagogice, Učitelství pro ZŠ*) nabízí od AR 2007/2008⁹⁰, *Učitelství pro SŠ* v prezenční formě od AR 2010/11.⁹¹

Studijní plány fakulta na webových stránkách již nezveřejňuje. K internímu systému nemá veřejnost přístup. Studijní oddělení mě odkázalo na univerzitní knihovnu, kde se nacházely s ohledem na potřebné údaje pouze brožury (Informace o studiu) z let 2007/08 a 2008/09.

Sledované disciplíny se nachází ve Společném základu, který se dělí pouze na povinné, povinně volitelné a volitelné předměty. Pro potřeby této práce byly povinné předměty rozčleněny do PPM a UZ.

Vzhledem k omezenému počtu studijních plánů nelze příliš hovořit o změnách, spíše se můžeme soustředit na skladbu předmětů (viz tabulky č. 25-27).

OSTRAVA		2007/2008 ⁹²				2008/2009 ⁹³			
PPM – bakalářský	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S
	Základy pedagogiky 1	2	1+0+1	z	1.	2	1+0+1	z	1.
	Základy psychologie 1	2	1+0+1	z	1.	2	1+0+1	z	1.
	Základy pedagogiky 2	3	1+0+1	zk	2.	3	1+0+1	zk	2.
	Základy psychologie 2	3	1+0+1	zk	2.	3	1+0+1	zk	2.
	Filosofie výchovy	3	1+0+1	zk	4.	3	1+0+1	zk	4.
	Základy obecné didaktiky s praxí	2	2+0+0	z	4.	2	0+1+1	z	4.
	SZZ-Pedagogika a psychologie	0	0+0+0	szv	5./6.	0	0+0+0	szv	5./6.
	Asistentká praxe (souvislá)	3	0+5+0	z	5.	3	0T+3T+0T	z	5.
	Základy speciální pedagogiky s praxí	2	1+0+1	z	5.	3	1+0+1	zk	5.
	20				21				

Tabulka č. 25 – Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, PPM – bakalářský, AR 2007/08-2008/09

OSTRAVA		2007/2008 ⁹⁴			
PPM - navazující magisterský	Předmět	K	D	U	S
	Obecná didaktika s praxí	5	0+2+2	zk	1.
	Vývojová psychologie	2	1+0+1	z	1.
	Sociální pedagogika	3	1+0+1	z,zk	2.
	Sociální psychologie	2	1+0+1	z	2.
	Speciální pedagogika	3	1+0+1	z,zk	2.
	SZZ-Pedagogika a psychologie	0	0+0+0	szv	3./4.
	Ped.psych.problémy školní praxe	2	0+0+2	z	3.
	Pedagogická psychologie	3	1+0+1	z,zk	3.
	20				

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 26 – Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, PPM – navazující magisterský, AR 2007/08

UZ-bakal.	OSTRAVA	2007/2008 ⁹⁵				2008/2009 ⁹⁶			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S
	Vzdělávací technologie 1	2	0+2+0	z	Z*	2	0+2+0	z	Z*
		2				2			

Tabulka č. 27 – Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, UZ – bakalářský, AR 2007/08-2008/09

* neurčen ročník, pouze semestr (zimní)

6.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

PPM v bakalářském studiu (viz tabulka č. 25) zahrnuje 9 předmětů včetně SZZ z Pedagogiky a psychologie (bez výuky a kreditu). V AR 2007/08 převažovaly zápočty (5) nad zkouškami (3). V následujícím roce se jejich počet vyrovnal – *Základy speciální pedagogiky s praxí* byly navýšeny o 1 kredit a místo zápočtu končí zkouškou. Tím se celkové ohodnocení PPM navýšilo na 21 kreditů. Druhou změnu představovalo zrušení přednášek ze *Základů obecné didaktiky s praxí*. V AR 2008/09 byly dotovány 1 cvičením a 1 seminářem týdně. U zbývajících předmětů změny nenajdeme. Předměty PPM se nacházely v 1. ročníku, v letním semestru 2. ročníku a zimním semestru 3. ročníku. Praxe je součástí bakalářského PPM.

V případě navazujícího magisterského PPM byly k dispozici pouze studijní plány za AR 2007/08 (viz tabulka č. 26). Vyučovalo se 7 předmětů, osmým byla *Státní závěrečná zkouška z pedagogiky a psychologie*. PPM měl ohodnocení 20 kreditů. Převládaly semináře nad přednáškami. Předměty končily zápočtem (3), zkouškou (1), případně kombinací obojího (3). Výuka probíhala v 1.-3. semestru. Samostatná povinná praxe nebyla součástí PPM.

6.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

UZ bakalářského studia (viz tabulka č. 27) odpovídal pouze jeden předmět – *Vzdělávací technologie 1* – za 2 kredity, vyučovaný formou cvičení, končící zápočtem. Nebyl stanovený ročník, ve kterém ho studenti absolvují, jen zimní semestr.

Předměty UZ se v navazujícím magisterském studiu nevyskytovaly.

7. PLZEŇ

Pedagogická fakulta byla v době svého vzniku, v roce 1948, nejprve jen pobočkou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. V důsledku školské reformy o pět let později se stala Vyšší pedagogickou školou. V roce 1964 se stala samostatnou Pedagogickou fakultou. Od roku 1991 spadá pod Západočeskou univerzitu v Plzni.⁹⁷

Obory se zaměřením na vzdělávání v rámci bakalářského programu *Specializace v pedagogice* se otevřely v AR 2007/08⁹⁸, přitom navazující magisterské *Učitelství pro ZŠ, Učitelství pro SŠ*) nabízí fakulta už od AR 2005/06.⁹⁹

Zdejší bakalářské studium v programu *Specializace v pedagogice* se odlišuje jednooborovým pojetím. Uchazeči se tu hlásí na jeden obor a druhý si volí až jako studenti 1. ročníku. Mohou si vybrat mezi prohlubujícím modulem a oborem, který je definován jako vedlejší sloup. Má za cíl připravit studenta na dvouoborové učitelské studium v navazujícím magisterském programu.¹⁰⁰

Potřebné studijní plány se nepodařilo získat všechny. Analyzovány jsou proto jen poslední 3 AR, tj. 2009/10-2011/12. Tyto plány se nachází v Informačním systému IS/STAG.

Požadované předměty bakalářského PPM a UZ najdeme ve Společném základu společně v sekci Povinné předměty. Pro potřeby této práce byly rozčleněny do PPM, kam řadím ty, které garantují katedry pedagogiky a psychologie. Zbývající zahrnuji do UZ. V obou učitelských programech navazujícího magisterského studia se nachází shodný PPM. Dělí se na Povinné předměty a Praxi souvislou (ta je povinná), a dále na povinně volitelné praxe a výběrové pedagogicko-psychologické předměty. Naopak UZ se v navazujícím studiu nevyskytuje.

Tabulky č. 28-30 poukazují na menší změny studijních plánů.

PPM – bakalářský	PLZEŇ	2009/2010 ¹⁰¹				2010/2011 ¹⁰²				2011/2012 ¹⁰³			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Obecná psychologie a psychologie osobnosti	2	2+0+0	z	2	2	2+0+0	z	2	2	2+0+0	z	2
	Obecná teorie výchovy a vzdělávání	2	2+0+0	z	2	2	2+0+0	z	2	2	2+0+0	z	2
	Osobnostní a sociální rozvoj	2	0+0+2	z	2	2	1+0+1	z	2	2	1+0+1	z	2
	Sociální psychologie	3	2+0+0	zk	3	3	2+0+0	zk	3	3	2+0+0	zk	3
		9				9				9			

Tabulka č. 28 – Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni, PPM – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

PPM - navazující magisterský	PLZEŇ	2009/2010 ¹⁰⁴				2010/2011 ¹⁰⁵				2011/2012 ¹⁰⁶			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Obecná didaktika	4	1+0+2	zk+	1.	4	1+0+2	zk+	1.	4	1+0+2	zk+	1.
	Pedagogická psychologie	5	2+0+2	zk+	1.	5	2+0+2	zk+	1.	5	2+0+2	zk+	1.
	Psychopatologie a psychodiagnostika pro učitele	3	2+0+1	z	2.	3	2+0+1	z	2.	3	2+0+1	z	2.
	Speciální pedagogika pro učitele	4	2+0+1	zk+	2.	4	2+0+1	zk+	2.	4	2+0+1	zk+	2.
	Státní zkouška z pedagogiky a psychologie SŠ	0	0+0+0	Szv	4.	0	0+0+0	Szv	4.	0	0+0+0	Szv	4.
	Státní zkouška z pedagogiky a psychologie ZŠ	0	0+0+0	Szv	4.	0	0+0+0	Szv	4.	0	0+0+0	Szv	4.
	Pedagogická praxe souvislá	12	0+0T+4T	z	4.	10	0+0T+4T	z	4.	10	0+0T+4T	z	4.
	Státní zkouška z pedagogiky	x	x	x	x	0	0+0+0	Szv	4.	0	0+0+0	Szv	4.
		28				26				26			

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 29 – Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni, PPM – navazující magisterský, AR 2009/10-2011/12

UZ-bakalářský	PLZEŇ	2009/2010 ¹⁰⁷				2010/2011 ¹⁰⁸				2011/2012 ¹⁰⁹			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Informační technologie ve výuce	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.
	Sociologické aspekty života člověka	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.
	Kultura jazykového projevu	2	1+0+1	z	4.	2	0+0+2	z	4.	2	0+0+2	z	4.
	Prameny české kultury	2	2+0+0	z	4.	2	2+0+0	z	4.	2	2+0+0	z	4.
	Úvod do filozofie	2	2+0+0	z	4.	2	2+0+0	z	4.	2	2+0+0	z	4.
	Státní závěrečná zkouška	0	0+0+0	Szv	6.	x	x	x	x	x	x	x	x
	Závěrečná zkouška	x	x	x	x	0	0+0+0	zv	4.	0	0+0+0	zv	4.
		10				10				10			

Tabulka č. 30 – Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni, UZ – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

7.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

PPM v bakalářském studiu (viz tabulka č. 28) je až na 1 změnu (navýšena přednáška na úkor semináře) stabilní. Skládá se ze 4 předmětů za 9 kreditů. Převažují zápočty (3) nad zkouškami (1) a přednášky nad **semináři**. Výuka je situovaná do 2. a 3. semestru. Praxe není součástí PPM.

Navazující magisterský PPM (viz tabulka č. 29) společný pro **Učitelství pro ZŠ i SŠ** tvoří 4 předměty s výukou, 1 čtyřtýdenní praxe a studijní plán uvádí i státní zkoušky. Způsob výuky je vyrovnan, nepatrně převládají přednášky. Udělují se 2 zápočty, konají se 3 zkoušky. Výuka předmětů PPM probíhá v 1. ročníku, na praxi jdou studenti ve 4. semestru. PPM byl ohodnocen 28 kredity včetně praxe za 12 kreditů. Od AR 2010/11, kdy se její hodnota snížila o 2 kredity, jich má 26.

7.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

UZ v bakalářském studiu (viz tabulka č. 30) je složen z 5 předmětů a *Státní závěrečné zkoušky*, kterou v AR 2009/10 nahradila *Závěrečná zkouška*. Ani za jednu se neudělují kredity. Celkové ohodnocení UZ činí 10 kreditů, na každý předmět připadají 2. Výuka probíhá formou přednášek, semináře má jen *Kultura jazykového projevu* (a to až od AR 2010/11). Všechny předměty končí zápočtem a vyskytují se pouze ve 2. ročníku.

UZ nemá v navazujícím magisterském studiu žádné zastoupení.

8. PRAHA

Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze stihl stejný osud jako tu brněnskou. Byla založena v roce 1946. Po školské reformě v roce 1953, která postavila učitelské vzdělávání mimo univerzitu, se stala Vyšší pedagogickou školou, ale ještě týž rok se změnila na Vysokou školu pedagogickou. V roce 1959 byla přeměněna na jeden z osmnácti pedagogických institutů. Od roku 1964 mluvíme opět o Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

Od AR 2006/2007 nabízí fakulta strukturované studium učitelství v bakalářském studijním programu *Specializace v pedagogice*.¹¹⁰ Navazující magisterský program *Učitelství pro SŠ* se zde studuje od AR 2008/2009.¹¹¹

Všechny potřebné studijní plány jsou přístupné na webových stránkách fakulty.

PPM a UZ spadají do Společného základu. PPM v bakalářském studiu odpovídá bloku nazvaného Pedagogicko-psychologická příprava. Skládá se výhradně z Povinného modulu. V navazujícím magisterském Pedagogicko-psychologická příprava zahrnuje i Povinně volitelné předměty. UZ obsahuje Povinný, Povinně volitelný a Volitelný modul. Najdeme ho v bakalářském i navazujícím magisterském studiu.

Tabulky (č. 31-36) vykazují jistou proměnlivost studijních plánů.

PPM - bakalářský	PRAHA	2006/2007 ¹¹²				2007/2008 ¹¹³				2008/2009 ¹¹⁴			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Základy psychologie	2	2+0+0	zk	1.	2	2+0+0	zk	1./2.	2	2+0+0	zk	3./4.
	Psychologie dítěte školního věku	2	2+0+0	zk	3.	2	2+0+0	zk	3.	2	2+0+0	zk	3./4.
	Úvod do pedagogiky	1	2+0+0	zk	3./4.	1	2+0+0	zk	3./4.	2	2+0+0	zk	3./4.
	Motivační praxe	2	0+2+0	z	3./4.	1	0+2+0	z	3./4.	1	0+2+0	z	3./4.
	Sociální pedagogika	2	2+1+0	zk	4./5.	2	2+1+0	zk	4./5.	2	2+1+0	z,zk	3./4.
	Psychologie učitelství	2	1+0+0	zk	5.	2	1+0+0	zk	5.	1	1+0+0	zk	5./6.
		11				10				10			

Tabulka č. 31 – Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, PPM – bakalářský, AR 2006/07-2008/09

PPM - bakalářský	PRAHA	2009/2010 ¹¹⁵				2010/2011 ¹¹⁶				2011/2012 ¹¹⁷			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Základy psychologie	2	2+0+0	zk	1/2/3/4	2	2+0+0	zk	1./2.	2	2+0+0	zk	1./2.
	Psychologie dítěte školního věku	2	2+0+0	zk	3./4.	2	2+0+0	zk	3./4.	2	2+0+0	zk	3./4.
	Úvod do pedagogiky	2	2+0+0	zk	3./4.	2	2+0+0	zk	3./4.	2	2+0+0	zk	3./4.
	Motivační praxe*	1	0+2+0	z	3./4.	2	0+2+0	z	3./4.	2	0+2+0	z	3./4.
	Sociální pedagogika	2	2+1+0	z,zk	3./4.	2	1+1+0	z,zk	3./4.	2	1+1+0	z,zk	3./4.
	Psychologie učitelství	1	1+0+0	zk	5./6.	x	x	x	x	x	x	x	x
		10				10				10			

Tabulka č. 32 – Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, PPM – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

* upraven název na *Orientační praxe* od AR 2009/2010

PPM - navaz. magisterský	PRAHA	2008/2009 ¹¹⁸				2009/2010 ¹¹⁹				2010/2011 ¹²⁰				2011/2012 ¹²¹			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Obecná didaktika	2	2+0+0	zk	1.	2	2+0+0	zk	1.	3	2+0+0	zk	1.	3	2+0+0	zk	1.
	Školní pedagogika	2	1+1+0	zk	2.	2	2+0+0	zk	2.	3	2+0+0	zk	1./2.	3	2+0+0	zk	1.
	Pedagogická reflexe pedagogické praxe	2	0+1+0	kz	2.	2	0+1+0	kz	1./2.	3	0+1+0	kz	1./2.	3	0+1+0	kz	1./2.
	Pedagogicko-psychologická praxe	2	0+2+0	z	2.	2	40H	z	1./2.	3	40H	z	1./2.	3	40H	z	1./2.
	Pedagogická a školní psychologie	3	3+0+0	zk	2.	3	2+0+0	zk	1./2.	6	4+0+0	zk	1.	6	4+0+0	zk	1./2.
	Psychologická reflexe pedagogické praxe	x	x	x	x	1	0+1+0	z	1./2.	3	0+1+0	z	1./2.	3	0+1+0	z	1./2.
		11				12				21				21			

Tabulka č. 33 – Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, PPM – navazující magisterský, AR 2008/09-2011/12

UZ-bakalářský	PRAHA	2006/2007 ¹²²				2007/2008 ¹²³				2008/2009 ¹²⁴			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Světový jazyk (A,F,N - základní)	1	0+2+0	z,zk	1./3.	1	0+2+0	z,zk	1./3.	1	0+2+0	z,zk	1./3.
	Filozofický diskurz I	1	2+0+0	kz	3.	1	2+0+0	kz	3./5.	1	2+0+0	kz	5.
	Filozofický diskurz I	1	1+0+0	z,zk	3.	1	1+0+0	z,zk	4./6.	1	1+0+0	z,zk	6.
	Český jazyk-univerzitní základ	1	0+0+0	z,zk	N	1	0+0+0	z,zk	N	1	0+2+0	zk	1/2/5/6
	Informační a komunikační technologie	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1+1+0	z,zk	1./2.
	Příprava a zpracování bakalářské práce	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		4				4				5			

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 34 – Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, UZ – bakalářský, AR 2006/07-2008/09

UZ-bakalářský	PRAHA	2009/2010 ¹²⁵				2010/2011 ¹²⁶				2011/2012 ¹²⁷			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Světový jazyk (A,F,N, R* - základní)	1	0+2+0	z,zk	1./2.	2	0+2+0	z,zk	1./2.	2	0+2+0	z,zk	1./2.
	Filozofický diskurz I	1	2+0+0	kz	5.	2	2+0+0	z	5.	2	2+0+0	kz	5.
	Filozofický diskurz I	1	1+0+0	z,zk	6.	1	1+0+0	zk	6.	1	1+0+0	zk	6.
	Český jazyk-univerzitní základ	2	0+0+0	zk	1/2/5/6	x	x	x	x	x	x	x	x
	Informační a komunikační technologie	1	1+1+0	z,zk	1./2.	x	x	x	x	x	x	x	x
	Příprava a zpracování bakalářské práce	2	0+0+0	jiné	5./6.	2	0+0+0	jiné	5./6.	2	0+0+0	jiné	5./6.
		8				7				7			

Tabulka č. 35 – Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, UZ – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

* Ruština pouze v AR 2009/2010

UZ-navazující mag.	PRAHA	2008/2009 ¹²⁸				2009/2010 ¹²⁹				2010/2011 ¹³⁰				2011/2012 ¹³¹			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Biologie člověka	1	2+1+0	z,zk	1./2.	3	2+1+0	z,zk	1./2.	x	x	x	x	x	x	x	x
	Profesní etika	1	2+0+0	zk	2.	1	2+0+0	zk	2.	2	2+0+0	zk	1./2.	2	2+0+0	zk	1./2.
	Příprava a zpracování diplomové práce	x	x	x	x	4	0+0+0	jiné	1./2.	4	0+0+0	jiné	3./4.	4	0+0+0	jiné	3./4.
	Biologie člověka a zdravotní věda	x	x	x	x	x	x	x	x	2	2+0+0	zk	1.	2	2+0+0	zk	1.
	Český jazyk - univerzitní základ	x	x	x	x	x	x	x	x	1	0+0+0	zk	1./2.	1	0+0+0	zk	1./2.
		2				8				9				9			

Tabulka č. 36 – Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, UZ – navazující magisterský, AR 2008/09-2011/12

8.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

Bakalářský PPM (viz tabulka č. 31 a č. 32) doznal změn spíše v plnění předmětů než jejich počtu – ubyl pouze jeden předmět. Z počátku tvoří PPM 6 předmětů, od AR 2010/11 zrušením *Psychologie učitelství* o 1 méně. Analogická je situace s počtem kreditů – původních 11 bylo sníženo na 10, ale na to nemělo vymizení předmětu vliv. Kreditně totiž posílily *Úvod do pedagogiky* a *Motivační praxe*. V AR 2009/10 byl pozměněn název na *Orientační praxe*. Jako jediná končí zápočtem, ve zbylých předmětech studenti konají zkoušky. V případě *Sociální pedagogiky* od AR 2008/09 předchází zkoušce zápočet. Převažují přednášky nad cvičeními. Přibývají semestry – studenti si mohou zvolit, zda výuku absolvují v zimním nebo letním semestru. Praxe je součástí PPM.

Navazující magisterský PPM (viz tabulka č. 33) zahrnoval v prvním AR 5 předmětů za 11 kreditů. Jejich počet se ale na rozdíl od bakalářského modulu v dalších letech téměř zdvojnásobil – nyní 21 kreditů. Přibyl 1 předmět (*Psychologická reflexe pedagogické praxe*). V rámci vyučovaných předmětů převládají přednášky. Pedagogicko-psychologická praxe má rozsah 40 hodin. Zkoušky jsou 3, zápočty 2 a klasifikovaný je 1. PPM se vyskytuje pouze v 1. ročníku.

8.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

UZ v bakalářském studiu (viz tabulka č. 34 a č. 35) měl v AR 2006/07 4 předměty. Postupně rostl jejich počet na 6. Následně se vrátil ke 4 předmětům. Trvale se učí *Filozofický diskurz I a II* a *Světový jazyk* – studenti mohou volit mezi angličtinou, němčinou a francouzštinou. Ruština byla v nabídce pouze v AR 2009/10. Byl zrušen *Český jazyk-univerzitní základ*, naopak přibyla *Příprava a zpracování bakalářské práce*.

Navazující magisterský UZ (viz tabulka č. 36) nejprve obsahoval 2 předměty, postupně se jejich počet zdvojnásobil. Trvale se učí *Profesní etika*. *Biologii člověka* doplnila zdravotvěda. Od AR 2010/11 je součástí *Český jazyk – univerzitní základ*, který se až do AR 2009/10 vyskytoval v UZ bakalářského studia. Zároveň přibyla *Příprava a zpracování diplomové práce*. Kreditová dotace vzrostla z původních 2 kreditů na 9. Uvedené předměty se jen přednáší (*Profesní etika*, *Biologie člověka*), a to v 1. ročníku, případně nevyučují vůbec (*Český jazyk*, *Diplomová práce*). *Příprava a zpracování diplomové práce* má zakončení „jiné“, blíže nespecifikované. U zbylých předmětů konají studenti zkoušku.

9. ÚSTÍ NAD LABEM

Pedagogická fakulta v Ústí nad Labem vznikla v roce 1964 přeměnou dosavadního Pedagogického institutu. Od roku 1991 je součástí Univerzity J.E.Purkyně.¹³²

Strukturované studium učitelství nabízí od AR 2007/08, a to v bakalářském programu (*Specializace v pedagogice*) i v navazujících magisterských programech *Učitelství pro ZŠ* a *Učitelství pro SŠ*.¹³³

K dispozici byly pouze studijní plány uveřejněné v Informačním systému IS/STAG za AR 2009/10-2011/12.

Předměty PPM a UZ bakalářského studia najdeme v bloku povinných předmětů Společného základu (zaměření na vzdělávání), ty určené pro navazující studium se jako povinné nacházejí ve Společném základu (navazující).

Jak ukazuje analýza (viz tabulky č. 37-40), studijní plány se téměř nemění.

PPM – bakalářský	ÚSTÍ NAD LABEM	2009/2010 ¹³⁴				2010/2011 ¹³⁵				2011/2012 ¹³⁶			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Úvod do pedagogiky	2	1+1+0	z	4.	2	1+1+0	z	4.	2	1+1+0	z	4.
	Úvod do didaktiky	4	1+2+0	zk+	5.	4	1+2+0	zk+	5.	4	1+2+0	zk+	5.
	Úvod do psychologie	2	1+1+0	z	5.	2	1+1+0	z	5.	2	1+1+0	z	5.
	Psychologie osobnosti	4	1+2+0	zk+	6.	4	1+2+0	zk+	6.	4	1+2+0	zk+	6.
		12				12				12			

Tabulka č. 37 – Pedagogická fakulta Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, PPM – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

PPM - navazující magisterský	ÚSTÍ NAD LABEM	2009/2010 ¹³⁷				2010/2011 ¹³⁸				2011/2012 ¹³⁹			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Obecná didaktika	3	1+1+0	zk+	1.	3	1+1+0	zk+	1.	3	1+1+0	zk+	1.
	Srovnávací pedagogika	2	1+1+0	z	1.	2	1+1+0	z	1.	2	1+1+0	z	1.
	Vývojová psychologie	3	1+1+0	zk+	1.	3	1+1+0	zk+	1.	3	1+1+0	zk+	1.
	Metodologie pedagogického výzkumu	2	0+1+0	z	2.	2	0+1+0	z	2.	2	0+1+0	z	2.
	Metodologie pedagogického výzkumu	2	0+1+0	zk+	2.	2	0+1+0	zk+	2.	2	0+1+0	zk+	2.
	Pedagogická psychologie	4	2+2+0	zk+	2.	4	2+2+0	zk+	2.	4	2+2+0	zk+	2.
	Sociální psychologie	2	1+0+0	z	2.	2	1+0+0	z	2.	2	1+0+0	z	2.
	Sociální pedagogika	2	1+1+0	zk+	2.	2	1+1+0	zk+	2.	2	1+1+0	zk+	2.
	Speciální pedagogika	2	1+1+0	zk+	2.	2	1+1+0	zk+	2.	2	1+1+0	zk+	2.
	Speciální pedagogika	4	1+2+0	zk+	3.	4	1+2+0	zk+	3.	4	1+2+0	zk+	3.
	Psychopatologie	2	0+1+0	z	3.	2	0+1+0	z	3.	2	0+1+0	z	3.
	Sociální pedagogika	4	1+2+0	zk+	3.	4	1+2+0	zk+	3.	4	1+2+0	zk+	3.
	Psychologická diagnostika	3	0+2+0	zk+	4.	3	0+2+0	zk+	4.	3	0+2+0	zk+	4.
		27				27				27			
		27				27				27			

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 38 – Pedagogická fakulta Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, PPM – navazující magisterský, AR 2009/10-2011/12

UZ-bakalářský	ÚSTÍ NAD LABEM	2009/2010 ¹⁴⁰				2010/2011 ¹⁴¹				2011/2012 ¹⁴²			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Základy informatiky - PF	2	0+0+2	z	1.	x	x	x	x	x	x	x	x
	Základy informatiky - PF	2	0+0+2	z	2.	2	0+0+2	z	1./2.	2	0+0+2	z	1./2.
	Český jazyk I	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.
	Český jazyk II	2	0+0+0	zk+	3.	2	0+0+0	zk+	3.	2	0+0+0	zk+	3.
	Úvod do filosofie	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.	2	2+0+0	z	3.
		10				8				8			

Tabulka č. 39 – Pedagogická fakulta Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, UZ – bakalářský, AR 2009/10-2011/12

UZ-nav.mag.	ÚSTÍ NAD LABEM	2009/2010 ¹⁴³				2010/2011 ¹⁴⁴				2011/2012 ¹⁴⁵			
	Předmět	K	D	U	S	K	D	U	S	K	D	U	S
	Biologie dětí a dorostu	2	2+0+0	zk	1.	2	2+0+0	zk	1.	2	2+0+0	zk	1.
	Environmentalistika	2	1+0+0	z	2.	2	1+0+0	z	2.	2	1+0+0	z	2.
		4				4				4			

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

Tabulka č. 40 – Pedagogická fakulta Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, UZ – navazující magisterský, AR 2009/10-2011/12

9.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

PPM v bakalářském studiu neprošel za sledovaný úsek (AR 2009/10-2011/12) žádnou změnou (viz tabulka č. 37). Tvoří ho 4 předměty. Má hodnotu 12 kreditů. Převažují cvičení nad přednáškami. Zápočet končí 2 předměty (*Úvod do pedagogiky, Úvod do psychologie*), zkouškou rovněž 2 (*Úvod do didaktiky, Psychologie osobnosti*). Těžištěm výuky je 2. polovina studia – 4.-6. semestr. Praxe není součástí PPM.

PPM v navazujícím magisterském studiu je rovněž beze změn (viz tabulka č. 38). Studenti **Učitelství pro ZŠ** i **SŠ** plní 10 předmětů. Protože *Metodologie pedagogického výzkumu, Sociální pedagogika* a *Speciální pedagogika* se liší v požadavcích (výše kreditů, zápočet/zkouška, semestr) v závislosti na studovaném programu, jsou v tabulce zaznamenány odděleně; do tohoto celkové počtu (10 předmětů) byly zahrnuty. Kreditové ohodnocení (27) je shodné pro oba obory – studenti **Učitelství pro ZŠ** mají o 2 kredity navýšenou *Speciální pedagogiku*, zatímco **Učitelství pro SŠ** *Sociální pedagogiku*. Převládají cvičení nad přednáškami. Studenti **Učitelství pro ZŠ** konají 6 zkoušek, **Učitelství pro SŠ** o jednu více. Zápočty se v **Učitelství pro SŠ** udělují 3, u **Učitelství pro ZŠ** mají 4 předměty zakončené zápočtem. Výuka PPM probíhá v každém semestru. Praxe zde není koncipována jako povinný předmět.

9.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

Studijní plán z roku 2009/10 uvádí pro bakalářské studium v rámci UZ 5 předmětů (viz tabulka č. 39). *Základy informatiky – PF* se tu vyskytují dvakrát, liší se pouze semestrem. Syllaby však uvádí shodné učivo. Pravděpodobně se jedná o duplicitu. Tomu by odpovídala i jediná zaznamenaná změna: v AR 2010/11 se sloučily *Základy informatiky – PF* do jednoho předmětu. Studenti si mohou vybrat, v jakém semestru 1. ročníku je absolvují. Výuka probíhá formou cvičení. Přednáší se 2 předměty (*Český jazyk I* a *Úvod do filosofie*). Převládají zápočty. Zkouškou končí jen *Český jazyk II*. UZ má hodnotu 8 kreditů. Těžištěm výuky je 1. polovina studia.

V navazujícím magisterském studiu plní studenti obou oborů (**Učitelství pro ZŠ** i **SŠ**) stejný UZ (viz tabulka č. 40). Zahrnuje 2 předměty, které se učí pouze formou přednášky, a to v 1.ročníku. *Biologie dětí a dorostu* končí v zimním semestru zkouškou. *Environmentalistika* v letním semestru zápočtem.

10. POROVNÁNÍ FAKULT

Desátá kapitola si klade za cíl ukázat, jak jsou zastoupeny jednotlivé předměty ve studijních plánech všech fakult. Zaměřím se na poslední AR, tj. 2011/2012. Kvůli chybějícím pramenům nemůže být do srovnání zahrnuta Ostrava, z Hradce Králové pak bakalářské studium.

Podkapitoly opět přibližují nejprve předměty PPM, poté UZ. Do seznamu nezahrnuji státní zkoušky. Předměty řadím abecedně, u PPM ještě uplatňuji členění na pedagogické, psychologické a didaktické disciplíny, přehled zakončují praxe. Jedná se o tabulky spektra zastoupených předmětů. Proto ty, které v názvu slučovaly 2 předměty (např. *Základy sociální pedagogiky a multikulturní výchovy*) byly rozděleny. Naopak předměty, které se dělí (např. *Žák sekundární školy I*, *Žák sekundární školy II*) počítám jako jeden.

V=výskyt předmětu	PEDAGOGICKÉ FAKULTY								POČET FAKULT S DANÝM PŘEDMĚTEM	
	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pízeň	Praha		Ústí nad Labem
PŘEDMĚTY PEDAGOGICKO- PSYCHOLOGICKÉHO MODULU V BAKALÁŘSKÉM STUDIU V AKADEMICKÉM ROCE 2011/2012										
Dějiny pedagogiky, Nástin dějin pedagogiky	V			V						2
Komunikativní dovednosti					V					1
Metodologie pedagogicko-psychologického výzkumu		V								1
Obecná pedagogika, Základy pedagogiky pro ZŠ		V		V						2
Osobnostní a sociální rozvoj						V				1
Sociální pedagogika, Základy sociální pedagogiky	V						V			2
Speciální pedagogika I, Speciálněpedagogická propedeutika	V				V					2
Školská politika, školský systém a legislativa I	V									1
Teorie výchovy, Teorie a metodika výchovy, Obecná teorie výchovy a vzdělávání	V	V				V				3
Učitel sekundární školy I, II					V					1
Úvod do pedagogiky							V	V		2
Vybrané praktické problémy výchovy				V						1
Základy multikulturní výchovy, Interkulturní výchova a sebevýchova	V	V								2
Žák sekundární školy I, II					V					1
Obecná psychologie, Základy psychologie				V		V	V			3
Psychologie dítěte školního věku							V			1
Psychologie duševního vývoje	V									1
Psychologie osobnosti		V		V		V		V		4
Psychologie v životě člověka					V					1
Sociální psychologie	V			V		V				3
Úvod do psychologie, Psychologická propedeutika	V	V			V			V		4
Vývojová psychologie, Psychologie vývojová		V		V						2
Základy psychopatologie, soc.patologie		V								1
Didaktika obecná 1				V						1
Didaktika základní školy		V								1
Úvod do didaktiky, Úvod do školní didaktiky	V							V		2
Orientační praxe							V			1
Pedagogické praktikum 1 a 2				V						1
Praxe v edukačním procesu					V					1
Úvod do pedagogické praxe pro ZŠ				V						1
POČET DISCIPLÍN NA FAKULTĚ:	10	9		10	7		5	5	4	

Tabulka č. 41 – Všechny povinné předměty PPM bakalářského studia vyučované na 9 pedagogických fakultách v AR 2011/12

V=výskyt předmětu	PEDAGOGICKÉ FAKULTY									POČET FAKULT S DANÝM PŘEDMĚTEM
	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pízeň	Praha	Ústí nad Labem	
PŘEDMĚTY PEDAGOGICKO- PSYCHOLOGICKÉHO MODULU V NAVAZUJÍCÍM MAGISTERSKÉM STUDIU V AKADEMICKÉM ROCE 2011/2012										
Aktuální otázky školní pedagogiky			V							1
Alternativní pedagogika	V									1
Aplikace pedagogiky	V									1
Kazuistický seminář					V					1
Metodologie pedagogického výzkumu, Pedagogický výzkum, Metodologie ped.-psych.výzkumu				V					V	2
Obecná pedagogika, Základy pedagogiky SŠ		V			V					2
Pedagogická diagnostika, Pedagogicko-psychologická diagnostika	V	V			V					3
Portfolio	V									1
Profesní etika					V					1
Sociální a pedagogická komunikace			V							1
Sociální pedagogika		V			V				V	3
Speciální pedagogika, Speciální pedagogika pro učitele, Speciální pedagogika ZŠ, Speciální pedagogika II	V	V		V			V		V	5
Srovnávací pedagogika									V	1
Školní pedagogika, Školní pedagogika 1a 2, Pedagogika pro učitelství SŠ		V		V				V		3
Školský management, Školská politika, školský systém a legislativa II, Školský management a právo, Řízení školy a školská legislativa, Právní minimum pro učitele	V	V		V	V					4
Technologie vzdělávání		V								1
Teorie výchovy		V		V						2
Tvorba kurikula					V					1
Obecná psychologie					V					1
Pedagogická psychologie, Pedagogická a školní psychologie, Pedagogická psychologie pro ZŠ 1 a 2, Psychologie vyučování a výchovy	V	V	V	V	V		V	V	V	8
Psychický stres a duševní hygiena					V					1
Psychologická diagnostika, Psychodiagnostika pro učitele							V		V	2
Psychologie osobnosti, Psychologie osobnosti a její diagnostika	V				V					2
Psychologie ve školní praxi	V									1
Psychopatologie, Přehled poruch psychického vývoje					V		V		V	3
Seminář aplikované psychologie		V								1
Sociální psychologie					V				V	2
Vývojová psychologie					V				V	2
Obecná didaktika, Didaktika 1, Didaktika obecná 2	V			V			V	V	V	5
Školní didaktika, Didaktika SŠ		V			V					2
Pedagogická reflexe pedagogické praxe, Reflexe pedagogické praxe					V			V		2
Psychologická reflexe								V		1
Pedagogická praxe souvislá, Souvislá pedagogická praxe 1 a 2, Souvislá praxe pro ZŠ/SŠ				V	V		V			3

Pedagogicko-psychologická praxe								V		1
Praxe průběžná 1 a 2 pro ZŠ/SŠ				V						1
POČET DISCIPLÍN NA FAKULTĚ:	10	11	3	9	17		6	6	10	

Tabulka č. 42 – Všechny povinné předměty PPM navazujícího magisterského studia vyučované na 9 pedagogických fakultách v AR 2011/12

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

10.1. PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÝ MODUL

Nejširší spektrum povinných předmětů v bakalářském programu *Specializace v pedagogice* najdeme v Brně, Liberci a Českých Budějovicích, naopak pouhé 4 předměty nabízí Ústí nad Labem. Z pedagogických disciplín má největší zastoupení *Teorie výchovy* (3 výskyty na 7 sledovaných fakult), psychologické disciplíny nejvíce zastupuje *Úvod do psychologie* a *Psychologie osobnosti* (4 výskyty na 7 fakult). Za zmínku stojí ještě *Sociální psychologie* a *Obecná psychologie/Základy psychologie*. Didaktiku ve formě 1 předmětu zahrnují do bakalářského studia 4 fakulty. S povinnou praxí se setkáme v Liberci, Praze a Olomouci.

Analýza PPM navazujícího studia přináší tyto výsledky. Nejvíce povinných předmětů vykazuje studijní plán olomoucké fakulty – studenti zde plní 17 předmětů! Naproti tomu hradecká fakulta má povinné pouze 3 předměty. Největšímu zastoupení se dostává předmětu *Speciální pedagogika*, kterou vyučuje jako povinnou 5 fakult z 8. V rámci psychologických disciplín můžeme s potěšením konstatovat, že *Pedagogickou psychologii* najdeme ve všech osmi sledovaných plánech. Ty s výjimkou hradeckého vykazují i zastoupení jedné didaktické disciplíny. Povinnou praxi zajišťuje Liberec, Plzeň, Olomouc a Praha, přičemž poslední dvě jmenované fakulty zařazují i reflexe praxí.

V=výskyt předmětu	PEDAGOGICKÉ FAKULTY								POČET FAKULTS DANOU DISCIPLÍNOU	
	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Liberec	Olomouc	Ostrava	Píseň	Praha		Ústí nad Labem
PŘEDMĚTY UNIVERZITNÍHO ZÁKLADU V BAKALÁŘSKÉM STUDIU V AKADEMICKÉM ROCE 2011/2012										
Český jazyk I, II									V	1
Didaktické technologie					V					1
Informační technologie, IT-test, Základy ICT, IT ve výuce, Základy informatiky, IT 1, IT 2, Informační a komunikační technologie	V	V		V	V		V	V	V	7
Prameny české kultury							V			1
Příprava a zpracování bakalářské práce								V		1
Sociologické aspekty života člověka							V			1
Sportovní a pohybové aktivity				V						1
Světový jazyk								V		1
Školní hygiena a první pomoc					V					1
Úvod do filosofie, Filozofie I, II, Filozofický diskurz I, II, Filosofie a etika	V	V		V			V	V	V	6
Základy biologie dítěte a zdravotní prevence, Biologie dítěte a adolescenta		V			V					2
Základy jazykové kultury a rétoriky, Komunikativní dovednosti, Kultura jazykového projevu	V				V		V			3
Základy výchovy ke zdraví	V									1
Základy zdravotních nauk	V									1
POČET DISCIPLÍN NA FAKULTĚ:	5	3		3	5		5	4	3	

Tabulka č. 43 – Všechny povinné předměty UZ bakalářského studia vyučované na 9 pedagogických fakultách v AR 2011/12

V=výskyt předmětu	PEDAGOGICKÉ FAKULTY									POČET FAKULT S DANÝM PŘEDMĚTEM
	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Liberec	Olomouc	Ostrava	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	
PŘEDMĚTY UNIVERZITNÍHO ZÁKLADU V NAVAZUJÍCÍM MAGISTERSKÉM STUDIU V AKADEMICKÉM ROCE 2011/2012										
Antropologie pro učitele					V					1
Biologie člověka a zdravotní péče, Biologie dítěte a dorostu							V	V		2
Český jazyk - univerzitní základ							V			1
Diplomová práce, Příprava a zpracování diplomové práce			V				V			2
Diplomový projekt					V					1
Environmentální výchova, Environmentalistika					V			V		2
Kurz pobytu v přírodě				V						1
Právní minimum pro učitele					V					1
Profesní etika							V			1
Zdravý způsob života a první pomoc				V						1
POČET DISCIPLÍN NA FAKULTĚ:	0	0	1	2	4		0	4	2	

Tabulka č. 44 – Všechny povinné předměty UZ navazujícího magisterského studia vyučované na 9 pedagogických fakultách v AR 2011/12

ZŠ+SŠ
ZŠ
SŠ

10.2. UNIVERZITNÍ ZÁKLAD

Povinný UZ bakalářského studia tvoří 3-5 předmětů. Žádná sledovaná fakulta (zde 7) nemá ve svých plánech stejný předmět. Šest fakult se shoduje v zastoupení *Informačních technologií* a *Filozofie*. Českému jazyku se dostává prostoru na 4 fakultách, přičemž na jedné je koncipován jako samostatný předmět, ve třech případech patří do „jazykové kultury“. Zastoupení světového jazyka nelze vhodně analyzovat – v Praze je sice povinný, ale ne pro studenty, kteří ho mají v aprobaci. Patrně z tohoto důvodu ho zbylé fakulty řadí k povinně volitelným a je určen těm, kteří ho nestudují v rámci své aprobace.

Povinné předměty UZ se v navazujícím magisterském studiu vyskytují jen na některých fakultách – nenajdeme ho v Brně, Českých Budějovicích a Plzni. Naopak Olomouc a Praha má do UZ začleněny 4 povinné předměty.

Konfrontujme nyní zjištěné údaje s již existujícími studii. O. Šimoník vyjmenovává ve své publikaci *Začínající učitel*, která – zdá se – ani po dvaceti letech neztrácí na aktuálnosti, následující problémy přípravného vzdělávání: mj. převažují přednášky nad cvičeními, chybí rétorika a základní kurz speciální pedagogiky, budoucí učitelé neví, jak pracovat s nadanými či naopak s neprospívajícími a problémovými žáky, v té souvislosti neumí řešit kázeňské přestupky nebo adekvátně hodnotit/klasifikovat, nejsou si jisti, jak jednat s rodiči. V rámci zlepšení UZ navrhuje zařadit komunikativní cvičení, etiku, základy filozofie, ekologickou výchovy aj.¹⁴⁶ Obdobných výsledků dosáhl V. Švec, který analyzoval plány 26 fakult, na kterých se připravují učitelé, v letech 1999/00 a 2000/01. Vyzdvihuje odlišnost plánů, trvající akademické pojetí, jenž nedostatečně reflektuje problémy praxe, vysoký podíl přímé výuky na úkor samostatné tvůrčí práci a experimentování¹⁴⁷. A například R. Havlík dal možnost studentům pražské pedagogické fakulty vyjádřit se k pedagogicko-psychologické přípravě. Z výzkumu z roku 2000 vyplývá, že studenti považují tuto přípravu za velmi potřebnou, ovšem k její konkrétní podobě se staví kriticky. Vadí jim především redukce náslechů a nedostatečně dlouhé pobyty na školách. Vyžadují praxi od počátku studií a ne až ve jejich průběhu, a také kladení důrazu na aktivní vystoupení.¹⁴⁸

Ohledně kritiky přednášek zastávám stanovisko O. Šimoníka, který pokládá jejich upřednostňování na úkor cvičení za nešťastné. Jejich opodstatnění vidí v předávání jinak nedostupných informací.¹⁴⁹ Tento názor není žádnou novinkou, vybavíme-li si Masarykovy *Přednášky* z roku 1898. Takový způsob výuky považuje za přežitek, protože už dávno nežijeme v době, kdy jedinou možností, jak se vzdělat, představuje docházka na přednášku. Vyzdvihuje studium knih, které by přednášky jen doplňovaly.¹⁵⁰

Pokud jde o praxe, L. Podlahová upozorňuje, že jejich redukce v přípravném vzdělávání se negativně projeví při pozdějším výkonu učitelské profese. Fakulty, které praxi omezují, tím de facto způsobují „*odpírání možnosti poskytnout studentům úplnou pedagogickou kompetenci a kvalifikaci včas*“.¹⁵¹ Osobně jsem během svých studií na pedagogické fakultě postrádala takovou praxi, která by odpovídala spíše roční stáži na jedné škole. Považuji ji za přínosnější, než většinu probíraného učiva, které si stejně stěží vybavuji. Tím se dostávám ke smyslu předmětů. V souvislosti s Šimoníkovým požadavkem na doplnění UZ, je třeba uznat, že na výše uvedené předměty jsme v některých analyzovaných plánech narazili jako na povinné. Připomínám *Speciální pedagogiku, Etiku, Komunikativní dovednosti*. To však nemusí automaticky znamenat zlepšení stavu, když uvážíme Šimoníkovu námitku, že přinejmenším názvy předmětů korespondují s názvem vědního systému, tím

pádem mohou být jako vědění vyučovány.¹⁵² Tyto obavy nevyvrací ani připomínky studentů učitelství, o které se zajímal V. Švec. Ve skupinovém rozhovoru zazněly názory, že současné předměty (*Obecná psychologie, Vývojová psychologie*) staví pouze na teorii, namísto využití poznatků pro nácvik situací, se kterými se může učitel setkat.¹⁵³ Následek absolvování daných disciplín v teoretickém pojetí nastínil J. Řezáč, když upozornil, že „*nabyté znalosti jsou totiž často chápány spíše jako prostředek k vykonání zkoušky a uzavření ročníku*“.¹⁵⁴ Dostáváme se do začarovaného kruhu, kdy studenti volají po praktických disciplínách, které si ale jednotlivé katedry vyloží jako úvod do dané vědy. Považuji za žádoucí směřovat výzkumy k obsahu a ověřovat, na kolik jsou tyto tendence rozšířené, neboť taková příprava na profesi by byla jen plýtváním času.

Karel Čapek v roce 1930 napsal: „*Kdyby si universitní profesori jednou upřímně řekli, že na své katedře naprosto nevychovájí a nemají vychovávat učence svého oboru, nýbrž zajímavé nebo vysoce nudné učitele pro normální kluky, snad by si řekli, že se od nich vedle vědy žádá ještě něco jiného; praktické užití vědy pro výchovu lidí.*“¹⁵⁵

S ohledem na obsahovou roztržitost pokládám za nutné stanovit a sjednotit povinné disciplíny, které musí budoucí učitel absolvovat. Další připomínkou, která se nabízí, je Švecův úsudek, zda-li není na místě „*zvážit funkčnost návaznosti předmětových didaktik (a pedagogické praxe) na obecnější, výchozí pedagogické a psychologické předměty.*“¹⁵⁶ Zdálnivě logické dělení způsobuje, že nedochází k integraci poznatků.

ZÁVĚR

Tato bakalářské práce nabídla v devíti kapitolách pohled do studijních plánů pedagogických fakult. Sledovala vývoj během několika akademických roků. V centru pozornosti byly povinné předměty PPM a UZ ve strukturovaném studiu učitelství. Ukázalo se, že některé plány jsou stabilní (České Budějovice, Ústí nad Labem), jiné se potýkají s častými obměnami. Spíše než o vítanou aktualizaci, která odráží problémy praxe, se jedná o redukci. Výuka sledovaných disciplín není vždy zajištěna v každém semestru, v případě povinného UZ chybí zastoupení v navazujícím studiu. Kreditní ohodnocení PPM a UZ nepředstavuje adekvátní podíl z celkového počtu.

Desátá kapitola přinesla srovnání napříč fakultami v AR 2011/12. Výsledky převážně navazují na předchozí studie: plány jsou rozdílné, shoda panuje u nízkého počtu předmětů, ne všude se daří zařadit mezi povinné ty předměty, které by studenti i odborníci uvítali, zejména praxe. Někde se objevují nové disciplíny, ale protože nebyl zkoumán obsah a požadavky na ukončení předmětu, nelze se radovat předčasně.

Téma přípravného vzdělávání budoucích učitelů nepatří mezi opomíjené, nicméně návrhy a inovace jednotlivých odborníků naráží na zastaralost či zkosnatělost systému. Pedagogické fakulty stojí již delší dobu před několika úkoly – oprostít se od akademického pojetí, navýšit praxe a studijním plánům dát interdisciplinární ráz.

Obávám se, že výše uvedené požadavky se podaří zrealizovat až ve chvíli, kdy si univerzitní profesori jednou upřímně řeknou, koho mají na své katedře vychovávat...

POUŽITÁ LITERATURA

¹ ŠVEC, Vlastimil. Přípravné vzdělávání učitelů: Výzkumy přípravného vzdělávání učitelů. PRŮCHA, Jan. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009, s. 412. ISBN 978-80-7367-546-2.

² Mareš, Jiří. *Šedesátiletí pedagogických fakult : hledání svébytnosti*. Pedagogika. 2007, roč. LVII, č. 4 , s. 319. ISSN: 0031-3815.

³ Mareš, Jiří. *Šedesátiletí pedagogických fakult : hledání svébytnosti*. Pedagogika. 2007, roč. LVII, č. 4 , s. 312-325. ISSN: 0031-3815.

⁴ Historie a současnost. *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-22]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/o-fakulte/historie-a-soucasnost/>

⁵ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2004/2005: Pedagogická fakulta MUNI. *Učiteléské noviny*. 2003, č. 39-40, s. 31.

⁶ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2005/2006 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

⁷ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2004/2005 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

⁸ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2005/2006 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

⁹ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2006/2007 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹⁰ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2007/2008 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹¹ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2008/2009 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹² Studijní katalog PDF pro akademický rok 2009/2010 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹³ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2010/2011 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹⁴ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2011/2012 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹⁵ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2005/2006 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹⁶ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2006/2007 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹⁷ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2007/2008 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹⁸ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2008/2009 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

¹⁹ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2009/2010 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²⁰ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2010/2011 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²¹ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2011/2012 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²² Studijní katalog PDF pro akademický rok 2004/2005 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²³ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2005/2006 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²⁴ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2006/2007 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²⁵ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2007/2008 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²⁶ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2008/2009 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²⁷ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2009/2010 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²⁸ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2010/2011 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

²⁹ Studijní katalog PDF pro akademický rok 2011/2012 : Studijní katalog. In: *Pedagogická fakulta MU* [online]. © 2009–2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/studium/bc-a-mgr-studium/studijni-katalog/>

³⁰ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích / základní údaje. *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. 23.2. 2012 [cit. 2012-06-22]. Dostupné z: http://www.jcu.cz/data_fakta

- ³¹ Výroční zpráva o činnosti JU za rok 2009. In: Výroční zpráva JU: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.jcu.cz/documents/annual_report/folder.2004-07-15.1863871332/2009/vyrocní-zpráva-o-činnosti-ju-za-rok-2009/view
- ³² Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: https://wstag.jcu.cz/portal/prohlizeni/index.jsp?publicnavigationalstatechanges=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGAAABzfRCEEAAAA&navigationalstate=JBPNs_rO0ABXdSAApzdGF0ZUNsYXNzAAAAAQ3Y3ouemN1LnN0YWwucG9ydGxldHMxNjgucHJvaGxpemVuaS5icm93c2VyLkYyb3dzZXJtdGF0ZQAHX19FT0ZfXw**&type=portlet&phase=render&>windowid=%2Fportal%2Fprohlizeni%2Findex.jsp%2F0
- ³³ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ³⁴ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ³⁵ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ³⁶ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ³⁷ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ³⁸ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ³⁹ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ⁴⁰ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ⁴¹ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ⁴² Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ⁴³ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ⁴⁴ Popis předmětu: Základy biologie dítěte a zdravotní prevence. Prohlížení IS/STAG. IS/STAG portál: *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: https://wstag.jcu.cz/portal/prohlizeni/index.jsp?navigationalstate=JBPNs_rO0ABXctAAhzdGF0ZUtleQAAAAEAFc05MjIzMzcyMDM2ODU0Nzc0ODc1AAAdfX0VPRI9f&pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkkNMvyC8qSczRLyKz8jJrErNy9TPzEtJrdDLKi7QNxBmZACp4iguSSxJ9U6tBPNEdC2NjIyNzY0MjM0sTE3MzU0szE2BMgwA3CowaVIAAAA*&interactionstate=JBPNs_rO0ABXfdAAZkZXRhaWwAAAABA A5wcmVkbWV0U3lsYWJ1cwAOcHJIZG1ldFNlbWVzdHIAAAAABAAJaUwAQcHJvaGxpemVuaUFjdGlvgAAAAEAPmN6Lnpjds5zdGFnLnBvcnRsZXRzMTY4LnByb2hsaXplbmkuHJIZG1ldC5QcmVkbWV0RGV0YWwlsQWN0aW9uAA5wcmVkbWV0WmtyUHJhYwAAAAEAA0tCSQAKcHJIZG1ldFJvawAAAAEABDIwMDkADnByZWrtZXRaa3JQcmVkaAAAAQAFQkiEMDEAB19fRU9GX18*&type=portlet&phase=action&>windowid=%2Fportal%2Fprohlizeni%2Findex.jsp%2F0
- ⁴⁵ Statut Pedagogické fakulty UHK. *Univerzita Hradec Králové* [online]. © 2010 - 2012 [cit. 2012-06-22]. Dostupné z: <http://www.uhk.cz/cs-cz/o-univerzite/uredni-deska/uredni-desky-fakult/pedagogicka-fakulta/Documents/Statut%20Pedagogick%C3%A9%20fakulty%20UHK.pdf>
- ⁴⁶ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2008/2009: Pedagogická fakulta UHK. *Učitelství noviny*. 2007, č. 39-40, s. 71.
- ⁴⁷ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2011/2012: Pedagogická fakulta UHK. *Učitelství noviny*. 2010, č. 38-39, s. 69.
- ⁴⁸ KUČEROVÁ, Martina. RE: RE: Studijní plány [elektronická pošta]. 13. červen 2012, 20:25 CET. Osobní komunikace.
- ⁴⁹ KUČEROVÁ, Martina. RE: RE: Studijní plány [elektronická pošta]. 13. červen 2012, 20:25 CET. Osobní komunikace.
- ⁵⁰ KUČEROVÁ, Martina. RE: RE: Studijní plány [elektronická pošta]. 13. červen 2012, 20:25 CET. Osobní komunikace.
- ⁵¹ Učební plány 2012/2013 : Učební plány. FISPublic. *Univerzita Hradec Králové* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://hades.uhk.cz/fispublic/Student/>
- ⁵² KUČEROVÁ, Martina. RE: RE: Studijní plány [elektronická pošta]. 13. červen 2012, 20:25 CET. Osobní komunikace.
- ⁵³ KUČEROVÁ, Martina. RE: RE: Studijní plány [elektronická pošta]. 13. červen 2012, 20:25 CET. Osobní komunikace.
- ⁵⁴ Učební plány 2012/2013 : Učební plány. FISPublic. *Univerzita Hradec Králové* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://hades.uhk.cz/fispublic/Student/>

- ⁵⁵ Představujeme Fakultu přírodovědně-humanitní a pedagogickou TUL. *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická TUL* [online]. [cit. 2012-06-24]. Dostupné z: <http://www.fp.tul.cz/cs/fakulta/zakladni-informace>
- ⁵⁶ Výroční zpráva o činnosti FP TUL v roce 2008. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/attachments/116_vyrocní_zprava_FPTUL_2008.pdf
- ⁵⁷ Opatření děkana č.11/2009. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.fp.tul.cz/cs/fakulta/dulezite-dokumenty/vnitri-predpisy/opatreni-dekana/291-opatreni-dekana-c11>
- ⁵⁸ Studijní plány FP 2007/2008. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/Modra_cela_0708_070703_1000.pdf
- ⁵⁹ Studijní plány FP 2008/2009. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/BUE_0809_definit_komplet_opravy.pdf
- ⁶⁰ Studijní plány FP 2009/2010. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/Studijni_plany_a_harmonogram_2009-2010.pdf
- ⁶¹ Studijní plány FP 2010/2011. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/FP_studijni_plan.1011.pdf
- ⁶² Studijní plány FP 2011/2012. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/studijni_plan_11-12.pdf
- ⁶³ Studijní plány FP 2010/2011. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/FP_studijni_plan.1011.pdf
- ⁶⁴ Studijní plány FP 2011/2012. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/studijni_plan_11-12.pdf
- ⁶⁵ Opatření děkana č.3/2010. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.fp.tul.cz/en/fakulta/dulezite-dokumenty/vnitri-predpisy/opatreni-dekana/373-opatreni-dekana-c-32010>
- ⁶⁶ Studijní plány FP 2007/2008. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/Modra_cela_0708_070703_1000.pdf
- ⁶⁷ Studijní plány FP 2008/2009. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/BUE_0809_definit_komplet_opravy.pdf
- ⁶⁸ Studijní plány FP 2009/2010. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/Studijni_plany_a_harmonogram_2009-2010.pdf
- ⁶⁹ Studijní plány FP 2010/2011. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/FP_studijni_plan.1011.pdf
- ⁷⁰ Studijní plány FP 2011/2012. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/studijni_plan_11-12.pdf
- ⁷¹ Studijní plány FP 2010/2011. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/FP_studijni_plan.1011.pdf
- ⁷² Studijní plány FP 2011/2012. In: Technická univerzita v Liberci: *Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická* [online]. [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.fp.tul.cz/images/stories/TUL/studijni_plany/studijni_plan_11-12.pdf
- ⁷³ Historie fakulty. *Pedagogická fakulta UPOL* [online]. 29.03. 2011 [cit. 2012-06-24]. Dostupné z: <http://www.pdf.upol.cz/menu/o-fakulte/historie-fakulty/>
- ⁷⁴ Výroční zpráva o činnosti PdF UP za rok 2006. In: Univerzita Palackého v Olomouci: *Pedagogická fakulta* [online]. 11.06. 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://oldwww.upol.cz/fileadmin/user_upload/PdF/uredni-deska/Vyrocní_zprava_PdF_UP_2006.pdf
- ⁷⁵ Výroční zpráva o činnosti PdF UP za rok 2009. In: Univerzita Palackého v Olomouci: *Pedagogická fakulta* [online]. 11.06. 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.pdf.upol.cz/menu/uredni-deska/dokumenty-a-normy/>
- ⁷⁶ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2010/2011: *Pedagogická fakulta UP. Učitelské noviny*. 2009, č. 39-40, s. 38.
- ⁷⁷ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: http://portal.upol.cz/wps/portal/StudyingAndTeaching/Browsing!/ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gPdxNXd0dLAWp3QCcTAyPTIHnNf19_IwMDI30_j_zcVP2CbEdFALRlqSM!/dl3/d3/L0IDU0NTQ1FvS1VRIS9JSFNBQ0ILRURNeW01dXBnLzRDMWI4SWtmb2IUSUJLUVEvN19IRzRFR0E5MDBHSFJCMDJUSINGMEs2MDA4Ni9zdGF0ZUNsYXNzL2N6LnjpdS5zdGFmLnBvcnRsZXRzMTY4LnByb2hsaXplbmkuYnJvd3Nlci5Ccm93c2VyU3RhdGU!/#7_HG4EGA900GHRB02TJSF0K60086
- ⁷⁸ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž

- ⁷⁹ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸⁰ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸¹ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸² Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸³ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸⁴ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸⁵ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸⁶ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸⁷ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸⁸ Programy a obory: Prohlížení. Portál Univerzity Palackého: Univerzita Palackého v Olomouci [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ⁸⁹ Historie OU. Ostravská univerzita v Ostravě [online]. © 2006-2012 [cit. 2012-06-24]. Dostupné z: <http://www.osu.cz/index.php?kategorie=55>
- ⁹⁰ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2007/2008: Pedagogická fakulta OU. *Učitelství noviny*. 2006, č. 39-40, s. 63.
- ⁹¹ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2010/2011: Pedagogická fakulta OU. *Učitelství noviny*. 2009, č. 39-40, s. 65.
- ⁹² *Informace o studiu: akademický rok 2007-2008*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007.
- ⁹³ *Informace o studiu: akademický rok 2008-2009*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008.
- ⁹⁴ *Informace o studiu: akademický rok 2007-2008*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007.
- ⁹⁵ *Informace o studiu: akademický rok 2007-2008*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007.
- ⁹⁶ *Informace o studiu: akademický rok 2008-2009*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008.
- ⁹⁷ Historie fakulty. *Fakulta pedagogická ZČU v Plzni* [online]. 16.02.2012 [cit. 2012-06-24]. Dostupné z: <http://www.zcu.cz/fpe/about/history/>
- ⁹⁸ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2007/2008: Pedagogická fakulta ZČU. *Učitelství noviny*. 2006, č. 39-40, s. 50.
- ⁹⁹ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2005/2006: Pedagogická fakulta ZČU. *Učitelství noviny*. 2004, č. 39-40, s. 65.
- ¹⁰⁰ Pro uchazeče. *Fakulta pedagogická ZČU v Plzni* [online]. 14.05.2012 [cit. 2012-06-24]. Dostupné z: <http://www.zcu.cz/fpe/about/history/>
- ¹⁰¹ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: https://portal.zcu.cz/wps/portal!/ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3hz_0B34wAXIwP_YGdjAyNj_1BDUxc3AwNHI6B8pFm8s7ujh4m5j4GBu7mRqYGRn2mwka9jmIGBpzEB3eEg_-_DrB8kb4ACOBvp-Hvm5qfoFuREGWSaOigDILDzT/dl3/d3/L0IDU0NTQ1FvS1VRIS9JSFNBQ0ILRURNeW01dXBnLzRDMWI4SWtmb2IU SUJLUVEvN183T1FHM1BEMjBPU0MzMDIzT1UxNURGMDBRMC9zdGF0ZUNsYXNzL2N6LnpjdS5zdGFnLnBvcnRs ZXRxMTY4LnByb2hsaXplbmkuYnJvd3Nlci5Ccm93c2VyU3RhdGU!
- ¹⁰² Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁰³ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁰⁴ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁰⁵ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁰⁶ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁰⁷ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: tamtéž

- ¹⁰⁸ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: *tamtěz*
- ¹⁰⁹ Programy a obory: Prohlížení IS/STAG. Portál ZČU: *Západočeská univerzita v Plzni* [online], (c) 2007 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: *tamtěz*
- ¹¹⁰ Historie a poslání. *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-24]. Dostupné z: <http://www.pedf.cuni.cz/index.php?menu=20>
- ¹¹¹ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2008/2009: Pedagogická fakulta UK. *Učitelství noviny*. 2007, č. 39-40, s. 17.
- ¹¹² Karolinka 2006/2007 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.pedf.cuni.cz/download/karoli6_7.pdf
- ¹¹³ Karolinka 2007/2008 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.pedf.cuni.cz/download/karolinka.pdf>
- ¹¹⁴ Studijní plány - Karolinka 2008/2009 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.pedf.cuni.cz/studijni/download/file/Karolinka/Karolinka2008-9-plany.pdf>
- ¹¹⁵ Studijní plány - Karolinka 2009/2010 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2009/plany.html>
- ¹¹⁶ Studijní plány - Karolinka 2010/2011 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2010/plany.html>
- ¹¹⁷ Studijní plány - Karolinka 2011/2012 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2011/plany.html>
- ¹¹⁸ Studijní plány - Karolinka 2008/2009 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.pedf.cuni.cz/studijni/download/file/Karolinka/Karolinka2008-9-plany.pdf>
- ¹¹⁹ Studijní plány - Karolinka 2009/2010 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2009/plany.html>
- ¹²⁰ Studijní plány - Karolinka 2010/2011 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2010/plany.html>
- ¹²¹ Studijní plány - Karolinka 2011/2012 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2011/plany.html>
- ¹²² Karolinka 2006/2007 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: http://www.pedf.cuni.cz/download/karoli6_7.pdf
- ¹²³ Karolinka 2007/2008 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.pedf.cuni.cz/download/karolinka.pdf>
- ¹²⁴ Studijní plány - Karolinka 2008/2009 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.pedf.cuni.cz/studijni/download/file/Karolinka/Karolinka2008-9-plany.pdf>
- ¹²⁵ Studijní plány - Karolinka 2009/2010 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2009/plany.html>
- ¹²⁶ Studijní plány - Karolinka 2010/2011 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2010/plany.html>
- ¹²⁷ Studijní plány - Karolinka 2011/2012 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2011/plany.html>
- ¹²⁸ Studijní plány - Karolinka 2008/2009 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://www.pedf.cuni.cz/studijni/download/file/Karolinka/Karolinka2008-9-plany.pdf>
- ¹²⁹ Studijní plány - Karolinka 2009/2010 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2009/plany.html>
- ¹³⁰ Studijní plány - Karolinka 2010/2011 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2010/plany.html>
- ¹³¹ Studijní plány - Karolinka 2011/2012 : Karolinka. In: *Pedagogická fakulta UK* [online]. © 2012 [cit. 2012-06-23]. Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/kch/karolinka/2011/plany.html>
- ¹³² O univerzitě: Naše historie. *UJEP* [online]. 2008 [cit. 2012-06-24]. Dostupné z: <http://www.ujep.cz/cz/podle-cinnosti/univerzita/o-univerzite.html>
- ¹³³ Přehled bakalářských a magisterských studijních programů a studijních oborů na vysokých školách, fakultách a jiných součástech vysokých škol v České republice, k jejichž studiu budou uchazeči přijímáni pro akademický rok 2007/2008: Pedagogická fakulta UJEP. *Učitelství noviny*. 2006, č. 39-40, s. 53-54.
- ¹³⁴ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: https://portal.ujep.cz/portal/prohlizeni/index.jsp?publicnavigationalstatechanges=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGA AABzfRCEEA AAA&navigationalstate=JBPNs_rO0ABXdsAApzdGF0ZUNsYXNzAAAAQA3Y3ouemN1L nN0YWwucG9ydGxldHMxNjgucHJvVaxpemVuaS5icm93c2VvLkYyb3dzZXJtdGF0ZQAHX19FT0ZfXw**&type=portlet&phase=render&windowid=%2Fportal%2Fprohlizeni%2Findex.jsp%2F0
- ¹³⁵ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: *tamtěz*

-
- ¹³⁶ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹³⁷ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹³⁸ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹³⁹ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁴⁰ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁴¹ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁴² Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁴³ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁴⁴ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁴⁵ Programy a obory: Prohlížení. IS/STAG portál: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem [online]. [cit. 2012-06-21]. Dostupné z: tamtéž
- ¹⁴⁶ Šimoník, Oldřich. *Začínající učitel : Některé pedagogické problémy začínajících učitelů*. Brno: Masarykova univerzita. 1994. 80-210-0944-6.
- ¹⁴⁷ ŠVEC, Vlastimil. Zdokonalování přípravného vzdělávání učitelů. In: *Učitelé jako profesní skupina, jejich vzdělávání a podpůrný systém*. 1.díl. Praha: Univerzita Karlova, 2001, s. 47-63. 80-7290-059-5.
- ¹⁴⁸ HAVLÍK, Radomír. Vysokoškolská příprava očima studentů všeobecně vzdělávacích předmětů na PedF UK. In: *Učitelé jako profesní skupina, jejich vzdělávání a podpůrný systém*. 2.díl. Praha: Univerzita Karlova, 2001, s. 76-80. 80-7290-059-5.
- ¹⁴⁹ ŠIMONÍK, Oldřich. Pedagogicko-psychologická příprava učitelů. In: *Připravujeme učitele pro 21.století a vstup do Evropy?*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998, s. 249-252. 80-7067-871-2.
- ¹⁵⁰ O vzdělání na vysokých školách. MASARYK GARRIGUE, Tomáš. *Jak pracovat*. Praha: Čin, 1947, s. 45-49.
- ¹⁵¹ PODLAHOVÁ, Libuše. Zanedbávání pedagogické praxe v přípravě učitelů jako příčina kompetenční latence začínajících učitelů. In: *Připravujeme učitele pro 21.století a vstup do Evropy?*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998, s. 210. 80-7067-871-2.
- ¹⁵² ŠIMONÍK, Oldřich. Pedagogicko-psychologická příprava učitelů. In: *Připravujeme učitele pro 21.století a vstup do Evropy?*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998, s. 249-252. 80-7067-871-2.
- ¹⁵³ ŠVEC, Vlastimil. Od znalostí k pedagogické kondici: nový vhled do pedagogické přípravy studentů učitelství?. *Pedagogika*. 2006, č. 1., s. 91-102. ISSN: 0031-3815.
- ¹⁵⁴ ŘEZÁČ, Jaroslav. K problému psychologické přípravy učitele. *Pedagogická orientace*. 1993, č. 8/9., s. 117.
- ¹⁵⁵ ČAPEK, Karel. Reforma školy. In: *O umění a kultuře II*. Praha : Čs.spisovatel. 1985, s. 451.
- ¹⁵⁶ ŠVEC, Vlastimil. Kde hledat zdroje inovací pregraduální pedagogické přípravy učitelů? *Pedagogická orientace*. 1995, č. 16/17, s.56.

Poznámka: Tištěné zdroje byly od internetových odlišeny tučným zvýrazněním.